

KAMRAN BEDIR-XAN

JI TEFSÎRA QURANÊ

PARIS

1971

LP. KL. 125 -

Kamran Bedir - Xan

Ji Tefsira Quranê

Paris

I 9 7 I

INSTITUT KURDE DE PARIS
ENTRÉE N° 2495

Çend Nivîdarên, bi zmanên , biyanî li ser Kurdistanê .

Kurds , Turks and Arabs . (bi zmanê ingilîzî) .

G.J. Edmonds . 457 , rûpel . Oxford University Press .
London .

Kitêba ko li Moskovayê hatiye çap kirin , navê
2632 nivîsaran dide yên ko li ser Kurd û
Kurdistanê hatine çap kirin .

Şer ji bona Kurdistanê . (bi zmanê rûsî) .

H. A . HALFIN .170 , rûpel . Moskova - Svyetistan .

Mem û Zîn (Wergerandina rûsî .)

Seyide Roudenko . 234 , rûpel . Moskova .

Dîroka Kurdistanê : Şerefname . (wergerandina rûsî) .

619 , rûpel . Moskova .

Texte Kurdes . (bi kurdî û wergerandina frensizî) .

Roger Lescot . 257 , rûpel . Paris. Geuthner .

Textes Kurde , Memê Alân (Kurdî - Frensizî .382,rûpel.

Roger Lescot . Librairie d' Orient .

Rapport fran Irakiska Kurdistan , (bi zmanê svêçî .

Kurdkommittén . 154 , rûpel . Natur och Kultur . Stock-
holm .

Le Problème Kurde . (bi zmanê frensizî) .

Joyce Blau . 80 , rûpel .

Bruxelles .

Kitêboka ko li Erêvanê hatiye çap kirin navên 238 kitê-
bên kurdî ko li Sovyetistanê hatine çapkirin dide
zanîn .

- Tefsîra Quranê -

- 1 - Sûreyê Destpêkirinê

Heft ayet in , di Mekê de Dahatiye .

Bi Navê Xudayê Pak ê Dilovan û Mîhrivan .

Pesin ji Xwedê re ye , ji nav û kerema wî re ye ; yê ko Xudanê erd û ezmana ye . Rehman e ; Dilovan e ; Rehîm e ; Mîhrivan e . Xwediyê roja Piştawiyê ye . Em ibadeta Te dikin û ji Te hêvîdar in . Me bide ser reya rastiyê . Reya wan mirovên ko Tu li wan hatiyî rehmê ; ne peyayên ko ketine ber xezeba Te û ne kesên ko dane ser reya şaş .

- 2 - Sûreyê Çêlekê

Du sed û heştê û şeş ayet in , di Medînê de Dahatiye .

Bi Navê Xudayê Pak ê Dilovan û Mîhrivan .

- 1) E.L.M. Ji wan herfan miraz çî ye Xwedê dizane .
- 2) Ew kitêb bê guman ji bona bawermendan reyeke rast e .
- 3) Yê ko baweriya xwe bi xeybê (mîna bihuşt û dojhê) tînin , nimêja xwe dikin û ji rizqê ko me daye wan , di reya Xwedê da didin , arîkariya sêwî û belengazan dikin .
- 4) Ew bawermendên ko bi kitêba ko ji Te re dahatiye û bi yê ko berî Quranê dahatine bawer dikin û bi Axiretê înanîya xwe tînin û pê ewle ne .
- 5) Wan bi kerema Xwedê dane ser reya rastiyê û ewê bige - hin rehm û qenciya Xwedê .

- 6) Yê n ko kufir kirine , tu wan bi ezabî bitirsînî an ne tirsînî mîna hev e , baweriya xwe bi Xwedê û bi axiretê na yînin .
- 7) Xwedê dil û guhên wan mor kiriye û di ber çavên wan re perdeyek kişandîye , ji wan re ezabekî mezin heye .
- 8) Hin hene ko dibêjin me baweriya xwe bi Xwedê û bi roja Axiretê anîne lê wan di rastiyê de baweriya xwe pê ne anîne .
- 9) Ew qey Xwedê û mirovên bawermend dixapînin , lê ew ni zanin ko pê bi tenê nefsa xwe dixapînin .
- 10) Di dilê wan de nesaxiyek heye û Xwedê nesaxiya wan bêtir dike û ji bo derewên wan ji wan re êşandîneke dijwar heye .
- 11) Û gava ji wan re tête gotin di dinayayê de fesadî û tevdayiyê me kin , ew dibêjin em rastker in .
- 12) Awan û tevdayî ew bi xwe ne , lê ew pê na hesin .
- 13) Û gava , ji wan re tête gotin , mîna mirovên din hon jî baweriya xwe bi Xwedê û pêxemberê wî bînin , ew dibêjin : em jî weke sefîhan pê baweriyê bînin ; sefîh ew bi xwe ne , lê ew pê ni zanin .
- 14) Û gava ew bi bawermendan re ne , dibêjin wan : me baweriya xwe pê aniye û gava ew bi iblîsên xwe re bitenê dimînin ji wan re dibêjin em bi we re ne , lê em tinaz û henekê xwe bi wan dikin.
- 15) Xwedê wê henekê xwe bi wan bike û wan bihêle ko ew di serhişkiya xwe de heyirî û ecêbmayî bimînin .
- 16) Yê n ko bi rastiyê nerastî kirîne , dan û standina wan tu kar ne daye û ew tucaran ne ketine ser reya rastiyê .
- 17) Ew mîna mirovekî ne ko ji xwe re agirek dadide û dema ko agir dora xwe ronak dike , Xwedê ronahiya wan dibe û wan di tariyê de dihêle û ew na bînin .
- 18) Ew kher , kor û lal in , ji reya xwe a xwar venagerin .
- 19) An ew mîna wan in ko ketine bin ewrê ezmên ê têr deng û tarî , teji avtav û brûsk ; ji tirsê brûsk û kuştina xwe tiliyên xwe dikin guhên xwe . Xwedê bi halê kafiran dizane .
- 20) Brûsk qey ronahiya çavên wan direvîne , gava brûsk dora wan ronak dike tê de diçin û dema ko li ser wan tarî dibe disekinîn ; heke Xwedê bixwesta bihistin û ronahiya çavên wan jî dê biçûya ; Xwedê bi her tiştî dikare .

- 21) Gelfî mirovino , ibadeta Xudayê xwe bikin yê ko/yên berî hon û
we afirandine , ta ko hon ne kevin ber xezeba wî , ji
ezabê wî xelas bibin û bigehin rehm û kerema Xwedê .
- 22) Wî ji we re erd rast û ezman ava kiriye û ezmên ^{ji}baran
barandiye û pê ji bona we zad derêxistine û wî ew kirine
rizqê we û yê heywanên we ; jê re tu kesî me kin hevber ?
û hempa ; hon ji xwe dizanin ko ew bê hevri û hevber e .
- 23) Heke , di dilê we de ; di heqê vê kitêba ko me ji evdê
xwe re şandiye xwar , gumanek heye û ger hon di gotina
xwe de , ko ew kitêb ne kelamê Xwedê lê kelamê Mihemed e
dilrast in , ji Xwedê pêve heçî arîkarên we hene , banî
wan bikin , bila ew ayetekê mîna ayetên vê kitêbê pêk
bînin .
- 24) Heke we ew pêk ve ne anî û pêkanîna wê bê guman ji we na
yê , êdî xwe ji agirê ko ardûyê wî mirovên kafir û pûtên
xaçperestan e bidin paş . *bide*
- 25) Pêxemberê min , mizgîniya ~~mirovên~~ *bide* mirovên ko baweriya xwe anîne
û qencî kirine ~~bide~~ ; ji bo wan bihustine têr sih û dar
hene û di wan de avên zelal diherikin û dema ko ew ji
fêkiyên wê bihustê bixwin dê bibêjin : Ew fêkî mîna wan
in ko me berî di dinyayê de xwariye , lêbelê bi tenê nav
û rengên her diwan weke hev in, û di wan bihustan de ji
bona wan ~~jinên~~ *HEVALÊN* paqij hene û ew tê de her wê bînin .
- 26) Xwedê ji anîna qiyasekê bi kelmêşkê an bi tiştêkî jê me-
zintir şerm na ke û mirovên bawermend dizanin ko ew qiyas
ji aliyê Xudayê wan ve heq e , lê nebawermend ji xwe di-
pirsin : Gelo qesda Xwedê ji vê qiyasê çî ye ?
Xwedê pê gelekane dike ser reya xwar û gelekane jî digehîne
rastiyê ; lê Xwedê bi tenê kafiran dike ser reya xwar .
- 27) Yê ko li ber Xwedê swind dixwin û bi yekîtiya Xwedê û
fermanên wî muqir tînin û paşî bextên xwe dişkînin û
tiştine ko Xwedê bihevghiştina wan emir kiriye ji hev
dûr dixin û di dinyayê de fesadiyê dikin ziyandîtî ne .
- 28) Mâ hon çawan Xwedê inkar dikin û pê kafir dibin ! ...Hon

mirî bûn , wî can daye we ; paşê , ewê we bimirîne û piş-
tre ji kerema xwe ewê we vejîne û di dawiyê de ewê we bigihîne
xwe .

- 29) Wî Xudayê ko her tiştên dinê ji bo we afirandiye û paşê dest bi
ezmên xistiye û wî ezman li ser heft tayan ava kiriye ...Xwedê
bi her tiştî dizane .
- 30) Gava Xudanê te , ji melyaketan re got : Ez ê cihgirtiyekî bişî-
nim erdê , wan got : Yê ko tu bişînî , heye ko tê de fesadiyê
bike û xwînê birijîne , destê me li ber rehma te sekiniye , û
em hemî dizanin ko tu ji kêmaniyan pak î , û em bi mezinahiya
te bawer in . Xwedê ji wan re got : Tiştên ko hon ni zanin ez
pê dizanim .
- 31) Xwedê ji cenabê Adem re navê hemî mexlûqan da zanîn û paşê ew
mexlûq nîşanî melyakelan kir û ji wan re got : Heke hon dilrast
in , qe ji min re navên wan bêjin .
- 32) Ferişteyan got : Mezin tu î , ji zanîna ko te gihande me pê ve,
em bi tu tiştî ni zanin ; yê zana û fêris tu î .
- 33) Xwedê got : Ya Adem ! Navê mexlûqên dinê ji melyaketan re bide
seh kirin û gava Adem navê wan ji wan re da zanîn , Xwedê got:
Ma min ji we re ne gotiye ko ez nependiyên erd û ezmanan û tiş-
tên ko hon di nav beyna xwe de dibêjin an vedişêrin dizanim .
- 34) Û hingê , me ji melyakan re got : Secde ji Adem re bibin , ji
şeytên pê ve hemiyan jê re secde birin , şeytên guh ne da , ser
xwe ve çû û bû ji kafiran .
- 35) Me got : Ya Adem , tu û jina xwe pev re di buhutsê de rûnin û
ji her tiştên wê biqasî xwestina xwe bixwin , lêbelê nîzîkî vê
darê me bin , an ne honê bibin ji zalim û gunehkaran .
- 36) Lê Şeytên ew xapandin û ew bû sebaba derêxistina wan ji buhutsê
û Xwedê ji wan re got : Dakevin erdê û tê de weke dijminên hev
bimînin ; di wê de heta wextekê ji we re war û qûtek dê hebe .
- 37) Adem ji kerema Xwedê hînî pirsên diayê bû , dia û tobe kir ;
toba wî hate qebûl kirin , ji ber ko Xwedê bi tobedaran re re -
him û piyar e .
- 38) Me ji wan re got : Honê hemî dakevin erdê , em ê di wê de bi
kitêb û pêxemberan reya rastiyê nîşanî we bikin , yê ko ba -

weriya xwe bi wan tînin , ji bona wan tirs nî ne û ew xemgîr na bin .

- 39) Û ew ên ko kafir bûne , û derew bi aliyê ayetên me ve dane ; dê bikevin dogehê û tê de her wê bimînin .
- 40) Gelî lawên Israîl ! ... Qenciya ko min ji we re kiriye bînin bira xwe û baweriya xwe bi min bînin û li ser vê baweriyê bextê xwe reş me kin heta ko ez jî li ser bextê xwe bimînim ; di bextxirabiyê de ji min bitirsin .
- 41) Baweriya xwe bi vê kitêbê bînin , ev kitêbê şehdetiya kitêba we Tewratê tîne , kafirên vê kitêbê ên pêşin me bin û ayatên min bi tiştine erzan me firoşin .
- 42) Rastî û xwariyê têkilî hev me kin û rastiyê vemeşêrin , hon ji xwe pê dizanin .
- 43) Nimêjê bikin , zekatê bidin û di nimêjê de tevî bawermendên din xwe bitewînin .
- 44) Ma kengê dibe ko hon li xelkê şîreta qencî û bawermendiyê bikin û nefsa xwe jê bidin paş , hon Tewratê dixwînin , van tiştan dizanin , çima wiha dikin ; ma hiş û aqil li serê we tu ne ye .
- 45) Bi sebrê , bi rojî û nimêjê hêvîdarê Xudayê xwe bibin , ev hêvî bitenê ji nebawermendan re giran e .
- 46) Mirovên bawermend dizanin ko ewê rastî Xwedê bîn û ewê bigehêjin Xudayê xwe .
- 47) Gelî lawên Israîl ! ... Qenciya ko min bi we kiriye bînin bira xwe , min hon di ser hemî miletan re girtiye .
- 48) Û ji wê rojê bitirsin ko di wê de kes ni kare arîkariya kesekî bike û mehdera yekî re ^{ji yekî} û dayîna fidyê na yê qebûl kirin û tu kes ni kare gunehkaran ji ezabê Xwedê xelas bike .
- 49) Û bînin bira xwe ko me hon ji destê Firewn û mirovên di wî felitandin , yên ko li we dişidandin , zor li we dikirin , kurên we dikuştin , û keçên we dihiştin . Xwedê hon bi vî ezabê mezin diceribandin .
- 50) Dîsa bînin bira xwe wê dema ko me ava behrê ji hev kir û rê da we û li ber çavên we Firewn û mirovên wî di wê beh-

rê de xeniqandin .

- 51) Û cardin bînin bîra xwe ko me ji Mûsa re , ji bo dahatina Tewratê çil şev wade dabû , we di wê hengamê de golikek anî û ibadeta wî kir û hon pê gunahkar bûn .
- 52) Û gava hon tobedar bûn û we dev ji ibadeta golikî kir ; Xwedê hon efiw kirin ; ta ko hon pê şikirdar bin .
- 53) Dîsa bînin bîra xwe ... Me ji Mûsa re Tewrat da ya ko rastî û xwariyê ji hev digerîne , ta ko hon bikevin reya راستیê .
- 54) Dîsa bînin bîra xwe ... Gava Mûsa ji qewmê xwe re got : Ya qewmê min ! ... We bi ibadeta golikî nefsa xwe xira kir , tobedarên Xudayê xwe bibin û di nav we de herçî sûçdar hene bi - kujin , ev li nik Xwedê ji we re xeyr e . Xwedê tobe da wan , ji ber ko Xwedê rehîm e , toban dide û toban qebûl dike .
- 55) Dîsa bînin bîra xwe ... We got : Ya Mûsa heta ko em Xwedê bi çavên xwe ne bînin , em baweriya xwe bi te na yînin , wê demê brûskek ji ezmên daket û wê hon şewitandin û we ew bi çavên xwe dît .
- 56) Piştî wê mirinê , min hon vejandin ta ko hon pê şikirdar bibin.
- 57) Û me di germiya deşta Tîhê de bi ewrî sih da we û me ji we re gezû û kutefir barandin û me destûra xwarina vî zadê çak da we ; we bi serhişkiya xwe zilm ne li me lêblê li nefsa xwe dikir .
- 58) Paşê ... Me ji we re got : Bikevin vî gundî û ji zadên wî biqasî daxwaza xwe bixwin , ji deriyê wî li ser çokan derbaz bin û bi poşmanî bibin tobekarên gunehên xwe , ta ko Xwedê jî taba we qebûl bike ; ji ber ko Xwedê xweşiya miravên qencîker bêtir dike .
- 59) Heçî mana pirsên ko ji wan re hate gotin guhartine , wan nefsa xwe pê xira kirine , me ji wan re , ji ezmên nesaxiyeke dijwar şande xwar , ji ber ko wan reya baweriyê berda .
- 60) Dîsa bînin bîra xwe ... Gava Mûsa ji bona xelkê xwe av xwest , me jê re got : Bi çoyê xwe li vî kevirî bide , wî bi çoyê xwe lê da , ji nişkê ve ji wî kevirî donzde kanî der bûn û her birê xelkên Mûsa delavên xwe nas kirin û me ji wan re got : Ji zadên Xwedê vexwin û bixwin û bi nizanîna xwe di erdê de fesadiyê me kin .

- 61) Ū gava we ji Mûsa re got : Bi xwarineke bitenê sebra me na yê , dia ji Xudanê xwe re bike bila ew ji me re , ji hatinên erdê tiştên weke heşînatî xiyar , genim , û pîvazê bide gihandin ; me gote we : Hon tiştine hêja bi tiştine ne hêja diguhêrin ; herin , dakevin Misrê , ew tiştên ko hon lê digerin li wê derê pêda dibin ; ji ber ko wan ayetên Xwedê inkar dikir û pê kafir dibûn û pêxem - berên Xwedê bê rê dikuştin û li ber Xwedê xwe mezin di - dîtin û ji reya rastiyê dûr diketin , ji erna Xwedê jarî û belengazî bi ser wan de hat .
- 62) Ji mirovên ko hema bi dev bawer kirine û ji yên ko bûne cuhî , file an sabîî , heçî ji dil û can baweriya xwe bi Xwedê û bi roja piştawiyê tînin û qenciyê dikin , kere - ma Mîrê Mirazan digehe wan û ji bo wan tirsê ezêb nî ne û ew xemgir na bin .
- 63) Dîsa bînin bîra xwe ... Hon li nik me sondxwariyên Mûsa û kitêba wî bûn , me çiyayê Tûrê di ser we re da seki - nandin ; ew kitêba ko me daye we bi rastî û dilpakî ji xwe re bibin û hikmên di wê her car bînin bîra xwe û pê emel bikin heta ko hon bigehin reya rastiyê .
- 64) Di pişt re we rûyê xwe ji rastiyê bada ; heke ji kerem û rehma Xwedê ne biwa ; we dê xisar bîdiya .
- 65) Hon halê mirovên ko di roja şemiyê de bextereşî kirine û dest ji masîvaniyê ne kişandine dizanin . Me ji wan re got : Bibin meymûn û ew rezîl û şerpeze bûne .
- 66) Me ev tişt seba ibretê ji bo haziran û çêliyên di wan da qewimandin û me pê şîret li bawermendan kir .
- 67) Gava Mûsa ji milletê xwe re got : Xwedê bi şerjêkirina çêlekekê ji we re emir kiriye , wan got : Ma tu henekê xwe bi me dikî ? Mûsa got : Xwedê min jê bisitirîne , yê ko henekê xwe bi bawermendan dike , dibe ji xelkên gu - nehkar û nezan .
- 68) Qewmê Mûsa jê re got : Ji Xudayê di xwe bipirse , bila ji kerema xwe ji me re bide zanîn ew çi texlît çêlek be?

- Mûsa got: Ew ne pîr be, ne jî parone be, lê noginek be; divê hon tiştê ko ji we re hate emir kirin bi cih bînin.
- 69) Dîsa mîletê wî jê re got: Ji Xudanê di xwe bipirse, bila ji kerema xwe ji me re rengê wê çêlekê bide zanin. Mûsa ji wan re got: Xwedê dibêje, rengê wê zerê girtî be heta ko yên ko lê fedkirin dilxweş bibin.
- 70) Careke din mîletê wî jê re got: Ji Xudayê xwe bipirse, herwekî çêlek weke hev in; ji kerema xwe çilobûna wê çêlekê bila bi me xweş bide seh kirin heta ko em bi destûra wî bigehin reya rastiye.
- 71) Mûsa ji wan re got: Xwedê dibêje, çêlekek be; ya ko tu cara ne ketiye cot û av ne kişandiye; û çêlekeke bê eyb û qisûr û saxelem be. Mîletê wî jê re got: Niho te em gihandin rastiye û dest bi şerjêkirina çêlekê kirin, lê hindêk ma bû wan dev jê berdaya; û dilê wan ji ber ko wan pê zor dane pêxemberê xwe.
- 72) Dîsa bînin bira xwe ... We Amil kuşt û li ser qatilê wî bi hev ne kir, Xwedê tiştine ko hon vedişêrin êşkere dike.
- 73) Û me got: Qe bi lebatekî vê çêleka ko we şerjêkirî, li cendekê wê bidin ... Herwekî Xwedê ev cendek bi vî awayî vejand, wisa jî di roja piştawiyê de miriyan dê vejîne. Xuda ayetên xwe sanî we dide, ta ko hon bi mezinahiya wî birewer bibin.
- 74) Gava we ew tişt dît, dilê we hişk bû, weke kevirekî û hêj hişktir; lê binêrin û birewer bin, kevirin hene ko ji wan çem hiltên û hinên din diqelişin û ji wan av dertê û avin hene ko tirs^{ji}a Xwedê, ji çiyayan ber bi jêr ve datên: Xwedê ji emelên we ne bêhay e.
- 75) Ma hon çawan dixwazin ko cuhî bî we bawer bin? Birekî wan, gotinên Xwedê bihîstin, te gehîştin û paşê mana pirsên Xwedê qesdane guhartin.
- 76) Dîsa bînin bira xwe ... Gava ew rastî bawermendan tên

- dibêjin ; Me baweriya xwe aniye û gava ew û cuhî , di nav hev de dimînin , ên minafiq ji yên din re dibêjin : Ma hon çawan dikarin veşartiyên kitêbên xwe yên ko pêxembe - rîtiya Mihemed û rastiya dînê wî , nîşa me dike , ji mi - silmanan re bidin zanin , ma hon ni zanin ko ew gotina we li nik Xwedê , ji xwe re dikin hicet .
- 77) Ma ew ni zanin û seh na kin ko rastiya tiştên ko ew vedi - şêrin an eşkere dikin , Xwedê pê dizane .
- 78) Hinên wan cuhiyan nezan in , ne kitêb xwendine , ne ji mana wê seh kirine , bi gotina zanayên di xwe qail bûne , ew ji xwe re homa dibêjin .
- 79) Xwelî li serê wan be ...Yên ko kitêba xwarkirî bi destê xwe dinivîsinin piştê dibêjin ew ji nik Xwedê ye . kitê - ba wî ye û pê tiştine erzan dikirin... Xwelî li serê wan be ... Yên ko bi destê xwe ew nivîsandine ... Xwelî li serê wan be yên ko ew kitêba xwarbûyî firotine û pê kar kirine .
- 80) Û ew dibêjin : Ji bilî çend rojên hêjmartî , agir na gire me ; ji wan re bêje : Heke Xwedê li ser vî tiştî bext da we , Xuda bextê xwe xira na ke .
An ne, hon tiştine ko pê ni zanin didin bal Xwedê ve ?
- 81) Lêbelê , yên ko gunehkar bûne û ji gunehên wan dora wan hatiye girtin , ehlê dojhê ne û tê de her wê bimînin .
- 82) Yên ko baweriya xwe anîne û tiştine qenc kirine , ew ehlê bihuştê ne û tê de her wê bimînin .
- 83) Dîsa bînin bîra xwe ... Lawên Israîl ji me re sînd xwarî bûn ko ji Xwedê pê ve ibadeta tu kesî ne kin ; arîkariya dê û bav û mirovên di xwe û sêwî û belengazan bikin û qedrê di wan bigirin ; dilê xelkê xweş bikin ; rabin ni - mêtê û zekatê bidin . Paşê , ji we , ji çendekan pê ve , we hemî bextê xwe reş kir ; hon bêbext û serkeş in .
- 84) Dîsa bînin bîra xwe ... We ji me re sînd xwarî bû , ko hon hev û du ne kujin , hev û du ji welatê xwe ne kin der . Hon bi xwe şahidên vê sondê ne .

- 85) Gelo cuhîno ... Hon paşî vê sondê radibin xwîna hev dire-
jînin , birekî mirovên di xwe ji welatê wan dertêxin ;
destê hev digirin zor û zilmê li wan dikin û heke çendekî
wan têne girtin û hêsîrên we dibin ji bo azad kirina wan
hon ji wan peran distînin , derêxistina wan ji mala wan ,
ji we re heram bû bû ; hon bi çend hikmên Tewratê baweriya
xwe tînin û bi çend hikmên di wê kafir dibin .
Yên ko ji we tiştine welê dikin , bila xweş bizanin , ce-
zayê wan di dinyayê de perişanî û axretê de ezabekî giran
e .
- 86) Yên ko ji xwe re jiyîna dinyayê ji ya axiretê çêtir digi-
rin , ezabê wan sivik na be û ji wan re tu arîkarî na yê
kirin .
- 87) Me ji Mûsa re Tewrat da û paşwê me pey hev pêxemberên din
şandin û me ji Îsayê kurê Meryemê re mucize dan û me İsa
bi rûhê miqedes xurt kir ; lê her cara ko ji we re pêxem-
berek hat û emrên di wî ne li gora daxwaza we bû we ew ne
eciband , we li ber wan nefsmezinî kir , we gôtina şînan
şkênand û pirsên wan xistin erdê û we hinên din jî kuştin .
- 88) Cuhîyan got ; Dilê me dadayîne , gotinên te na kevin serê
di me . Nê ... Yâ rast ev e ko , Xwedê seba kufre wan ,
lanet li wan kiriye û ew ji piyarî û arîkariya xwe dûr
xistiye , lê ew bîr na bin , bi tenê çendekên wan bawe-
riya xwe anîne .
- 89) Ji aliyê Xwedê ve , ji wan re kitêbek dahat ; herçend jî
wê kitêbê hikmê kitêba wan tesdiq dikir , ew pê bawerîne
bûne ; lê belê ew berê bi kitêba xwe li ser kafiran hevî -
dare arîkariya Xwedê û nîsrêta wî dibûn ; û gava cenabê
Mihemed hat û herçend jî wan ji mêj ve , ji kitêba xwe
Tewratê hatina wî seh kiri bûn , wan ew inkar kir ; lane-
ta Xwedê li ser kafiran e .
- 90) Ew ji dexsa xwe baweriya xwe bi Qurana ko Xwedê şandiye
xwar ne anîne û bi vê yekê dilên xwe bi tiştêkî erzani fi -
rotine .

Xwedê ji kerema xwe , bendeyên xwe ji kîjîkî re bixwaze; Kitêba xwe jê re dişîne xwar . Erin li ser ernekê gihast û bi ser wan de ket û ji bona kafiran ezabekî giran heye û ew wan diêşîne û riswa dike .

91) Gava ji wan re têtê gotin ; baweriya xwe bi Qurana ko Xwedê şandiye xwar bînin ; ew dibêjin : Em baweriya xwe bi Tewratê tînin ko ji me re hate dahatin û kitêbên din inkar dikin . Lêbelê Qurân heq e ; û tesdîqa Tewratê dike . Pêxemberê min , ji wan re bêje : Heke hon bawermend in ; we çire pêxemberên Xwedê kuştin .

92) Mûsa ji we re bi delîlên eşkere û bi mûcizan hati bû , piştî ko Mûsa çû çiyayê Tûrê , we ji xwe re golikek anî û jê re ibadet kir ; hon zalim in .

93) Dîsa bînin bîra xwe ... We ji me re sond xwar , me çiyayê Tûrê di ser serê we re da sekinandin û me ji we re got : Vê kitêba ko em didin we bi xurtî û dilpakî ji xwê re bibin û guhdariya emrên wê bikin . We got : Me bihîst û em guh na dine te . Ev gotina he ji devê wan derket ; ji ber ko ew keti bûn kuffrê û hevîna golikî di dilê wan de bû .

Pêxemberê min ... Ji wan re bibêje : Heke hon ji dil bawermend bûna , ma kengê baweriya we bi berdana Tewratê û ibadeta golikî , emrî we fikir .

94) Pêxemberê min ... Ji wan re bibêje : Heke mîna gotina we bihuşt ji terefê Xwedê ve , bi tenê ji we re ye û heke hon di vê gotinê de dilrast in ; de ji xwe re mirinê bi-xwazin , ta ko hon lez û bez bigehin wê bihuştê .

95) Herwekî destê wan bi xwîna pêxemberan sor û xemilî ne ; tu cara dilxwaziya xwe bi mirinê nîn in ; Xwedê halê zaliman dizane .

96) Tu dibînî ko ew ji mişrikan bêtir ji jiyînê hez dikin , hinik ji wan minêkarê emrekî hezar salî ne , lê ew , bi vê jiyîna dirêj xwe ji ezêb dûr na xin . Xwedê bi emelên wan dizane .

97) Pêxemberê min ... Ji dijminên Cebrail re bêje : Cebrail

e ko ev Kitêb bi destûra Xwedê ji dilê te re nazil kiriye û ev Kitêb tesdîqa راستiya Kitêbên din dike û ji mirovên bawermend re mizgîniya reya راستî û bihuştê dide .

98) Xwedê ji her kesê ko neyartiya wî û melyaket û pêxemberên di wî û Cebraîl û Mîkaîl dike dixeyide ; Xwedê dijminê kafira ye .

99) Me ji te re ayet şandine xwar , yên ko nîşanî emrên Xwedê dikin ; bi tenê mirovên kafir baweriya xwe pê na yênin .

100) Her cara ko cuhiyan sond xwar û bext dan , birekî ji wan paşê bextê xwe reş kirin ; ji ber ko piraniya wan baweriya xwe bi Tewratê ne anîne .

101) Gava ji wan re , ji nik Xwedê pêxemberek ; cenabê Mihemed hat û wî hikmên Tewratê tesdîq kir ; birekî ji wan xudan-Kitêban , Tewrat avêtin pişt guhê xwe , heta ko bikarin Quranê û pêxemberîtiya cenabê Mihemed inkar bikin . Tewratê ev tesdîq dikirin .

Qey wan ne dizanî bû ko Tewrat kitêba Xwedê ye ! ...

102) Û cuhî ketin pey Iblîsên ko di wextê Siltan Silêman de sihr dixwendin û pê emel dikirin . Siltan Silêman bi xwe sihr ne dikir , ne bû kafir ; lê Iblîs bûne kafir , ji ber ko Iblîsan xelk hînî sihrê dikirin .

Sihr di bajarê Babilê de , ji du melaiketan re , ji Harût û Marût re hati bû dahatin ; lê gava wan her du melyaketan xelkê hînî Sihrê dikirin ; berî dersdanê ji wan re digotin : Em ji nik Xwedê fitnekar in , yên ko hînî sihrê dibin , dibin kafir . Bi vî awayî Xwedê dilpakiya evdên xwe diceribandin , yên ko ji hînbûna sihrê xwe didan paş , bawermendiya xwe xuya dikirin û yên ko hînî sihrê dibûn , bextreşî dikirin û dibûn ji kafiran .

Xelk ji Harût û Marût tiştine welê dielimîn ko bi têsîra wan , jin û mêr ji hev dibin . Gellî bawermendino ... Zererê sihrkaran , destûra Xwedê nîn be , na gehe tu kesî . Bi hînbûna sihrê tu qencî ne digiha wan , ^{wan} bi tenê pê xisar didît û cuhiyan qenc dizanî bû ko mirovên sihrkar û sihrzan

ji buhuştê bê behr in .

Ya rast ev e ko , wan nefsa xwe bi behayekî erzan difirot.
Heke wan bizaniya ...

- 103) Heke wan baweriya xwe bi Quran û bi pêxember bianiyana û xwe ji cuhîtî û sihrê dûr bikirana , sewaba Xwedê û xeyra wê didîtin . Heke ew bîrewer bûna ...
- 104) Gelî bawermendino ... Ji pêxemberê xwe re (raina) me bê-jin, cuhiyan wisa digot , di vê gotinê de mana dijûnê heyê; lêbelê jê re (inzirna) ango mêze li me bike bibêjin û ji dil û can guhdariya emrên pêxemberê xwe bikin ... Ji bo kafiran ezabekî dijwar heyê .
- 105) Ji xudankitêban yên ko kafir bûne û mişrik na xwazin ko ji bal Xudayê we , ji we re , qenciyekek bête xwar ; lê Xwedê rehm û piyariya xwe ji kê re dixwaze dide û wî pê kamran . dike , kerem û comerdiya Xwedê mezin e .
- 106) Gava em ayetekê hiltînin , an paş ve dibin , an li şûna wê ayeteke din têxin , em hercar ayeteke hêja mîna ya ko hatiyê hilanîn , an yekê jê çêtir dişînin xwar . Ma tu ni zanî ko Xwedê bi her tiştî dikare ! ...
- 107) Ma tu ni zanî ko xudawendî û sermiyaniya erd ezmanan ji Xuda re ye û ji wî pê ve tu kes ni kare sermiyan û arikarê we bibe .
- 108) Ma hon jî dil dikin ; ji pêxemberê xwe tiştine welê bipirsin , her wekî cuhiyan ji Mûsa pirsî bû . Yên ko baweriya xwe bi kufrê diguhêrin , reya rastiyê winda dikin .
- 109) Ji xudankitêban gelek hene ko dixwazin - niho ko hon êdî misilman bûne - we ji reya Xwedê bixirînin û ji nû ve , we bikin kafir . Ew ji dexsa xwe wisa dikin , herçend jî wan Tewratê de xwendiyê ko pêxemberîtiya Mihemed heq e , û dînê wî rast e . Guh medin wan û dev ji wan berdîn , heta ko Xwedê emrê xwe li ser wan çî ye , ji me re bide zanîn . Xuda bi her tiştî dizane .
- 110) Nimêja xwe bikin , zekatê bidin û herçî qenciya ko hon ji bona xelasa ruhê xwe dikin û pêş xwe ve dişînin , honê sewaba wê li nîk Xwedê peyda bikin

- Xwedê her tiştê ko hon dikin dibîne .
- 111) Ū Cuhîyan got : Cuhî û File bitenê dikevin buhuştê . Ew ji xwe re wisan dixwazin . Pêxemberê min ... Tu ji wan re bêje : Heke hon di vê gotinê de rastdil in , kanî hiceta we .
- 112) No ! ... Ne bi gora gotina wan e . Heçî ko bi dilpakî rûyê xwe dane Xwedê û dest bi qencyê kirine , li nik Xwedê sewaba wan heye û ji bo wan tirsê ezabî nî ne û ew xemdar na bin .
- 113) Cuhîya got : Baweriya filehan ne li ser tiştêkî bi esas e , filehan got : Baweriya Cuhîyan ne li ser tiştêkî bi esas e ; lêbelê her diwan jî kitêbên xwe dixwendin . Mişrik û dînezanan jî di heqê misilmaniyê de weke wan got . Xwedê li ser wî tiştê ko wan lihev ne dikir , di roja piştawiyê de hikmê xwe wê bide .
- 114) Ji mirovê ko di mizgeftên Xwedê de dibe mania anîna navê Xuda û avahiyên Xwedê hildîweşîne , ma jê zalimtir kî heye ? Gava ew zalim dixwazin bikevin mizgeftan , bê lerz û tirs , ni karin derbasî hundirê mala Xwedê bibin . Ji wan re di dinyayê de rûreşî û perîşanî û di axiretê de ezabekî mezin heye .
- 115) Xuda xudanê rojhelat û rojavayî ye . Hon berê xwe ber bi kû ve bidin jî , rûyê Xwedê li we ye . Qencî û piyariya Xwedê mezin e ; û ew mirazê dilrâstan dizane .
- 116) Cuhî , file û dînezanan got : Xwedê yek ji xwe re kiriye law ... Gotina wan na gihe bilindiya Xwedê . No! ... ya rast ew e ko heçî di erd û ezmanan de ne , evdên Xuda ne û guhdariya emrên wî dikin .
- 117) Xuda xaliqê erd û ezmanan e . Gava Xwedê bi çêbûna tiştêkî dil dike , jê re dibêje : Bibe û ew çêdibe .
- 118) Nezanan digot : Ma çî dibû , heke Xuda bi me re bi axafta û ji te delîlek ji me re bidaya . Pêşiyên wan jî wisa digot : Heye ko her du jî weke hev in . Me ayetên xwe pêş mirovên bawermend kirine .
- 119) Pêxemberê min ... Me tu , bi dîn û Quranê rêkiriye heta

ko tu ji mirovên bawermend re mizgîniya xweşiyê bidî û ên mayîn bi ezabî bitirsîni . Ji te halê dojeketiyên na yê pirs kirin , halê mirovên ko li ser reya xwe a xwar pê didin erdê .

- 120) Pêxemberê min ... Heta ko tu ji Cuhî û Fileyan bî , ew ji te dilxweş na bin . Bêje wan : Reya rastiyê ya Quranê û misilmaniyê ye û jê pê ve tu rê nî ne . Piştî dahatiya Quranê û hikmên di wê , heke te li gora gotina wan bifikira , tu êdî ji destê ezabî xelas ne dibûyî û tu kesî ne dikarî bû te jê bifilitîne .
- 121) Yê ko ... Kitêba ko me daye wan rast dixwînin , guhda - riya hikmên wê dikin û emrên di wê bi cih tînin ew pê bawer bûne .
Lê yê ko hikmên kitêbê inkar dikin an diguhêrin ew dibin kafir û ew dikevin xisarê .
- 122) Geli lawên Israîl ... Qenciya ko min bi we re kiriye bî - nin bîra xwe ; min kal û kalikên we ji hemî miletan çêtir girti bû .
- 123) Ji wê rojê bitirsin ko kes tê de ni kare arikariya kesekî bike û dayîna berdîl û mehdera yekî ji yekî re na yê qe - bûl kirin û hon tê da bêarî wê bimînin .
- 124) Wê demê bînin bîra xwe ... Xuda bi pêkanîna emrên diya - netê ji Ibrahîm re emir da û wî ew pê ceriband . Ibrahîm her hikmên Xwedê pêk ve anî . Xuda jê re got : Ez ê te bikim rêberê xelkê . Ibrahîm got : Lê çêliyê min ? Xwedê lê vegerand û got : Ez bextê xwe na dim zaliman .
- 125) Dîsa bînin bîra xwe ... Me Kabe dergêh û cihê civandina xelkê û ewlegehê wan kir . Meqamê Ibrahîmî jî , ji xwe re bikin nimêjgeh . Me emrê xwe da Ibrahîm û Ismaîl heta ko ew hundirê mala Xwedê her paqij bikin ji bona tewafker û rûxistiyên di wê û ji bo bawermendên ko tê de xwe ji Xu - dayê xwe re ditewinin û lê secde dibin .
- 126) Dîsa bînin bîra xwe ... Ibrahîm got : Xudanê min vî ba - jarê ko min ava kiriye ji xelkê wî re bike cihikî ewle û

ji xelkên di wî heçî ko baweriya xwe bi Xuda û roja piştada -
wiyê anîne , ji hatinên vî bajarî qwît bide . Xuda gote
wî : Ji wan pê ve ez ê ji kafiran re jî tiştêkî kêmbi -
dim , lê pişt re , di roja piştawiyê de , ez ê wan bêxim
ezabê agirî , ev çûyîna wan ber bi agirî ve , çî çûyîneke
giran e .

- 127) Bînin bîra xwe ... Gava Ibrahîm û Ismaîl hîmê Kabê danîn,
gotin : Xudayê/^{me vê avahiyê} ji xwe re qebûl bike , ji ber ko tu diayên
me dibihîsî û daxwazên me dizanî .
- 128) Ibrahîm û Ismaîl gotin : Xudayê me , ji kerema xwe , me
ji xwe re bike misilman û ji imetên me jî bike miletekî
misilman û emrên xwe li ser ibadetê ji me re bide zanîn ,
em jî ji gunehên xwe tobe dikin û dikevin bextê te . Tu
toban didî û toban qebûl dikî , tu mezin û piyar î .
- 129) Xudayê min ... Ji kerema xwe , ji çêliyê min ê bawermend
pêxemberekî bibijêre û ji wan re bişîne heta ko ew kitêb
û ayetên te , ji wan re bide zanîn û wan ji gunehan paqij
bike . Ê delal û zana , ê mezin û piyar tu î .
- 130) Ji nefsa sefîhan pê ve , tu kes xwe ji millet û dînê Ibra -
hîm na de paş ; me di dinyayê de Ibrahîm kiriye rêberê
reya rastiyê , ew di axiretê de jî , ji birê qencîkeran
e .
- 131) Gava Xudanê wî jê re got : De nefsa xwe teslîmî min bike
û bibe misilman : wî got : Min nefsa xwe teslîmî Mirê
Mirazan û Xudayê erd û ezmanan kiriye .
- 132) Ibrahîm ji kurên xwe re wesiyet kir û Yaqûb jî ji lawên
di xwe re got : Xuda ji we re , weke dînê rastir , dînê
misilmaniyê bijart û da , berê mirina xwe , divê hon ba -
weriya xwe bi qencî û mezinahiya wî bînin .
- 133) Gava mirina Yaqûb nîzik bû ma hon li nik wî bûn ? Yaqûb
gazî Kurên xwe kir û ji wan re got : Piştî mirina min hon
ê perestişî çî bikin ? Wan got : Em ê perestişê Xudayê te
û kal û kalikên te Ibrahîm , Ismaîl û Isheq bikin , ew Xu -
dayê ko yek e , bê hevber û hempa ye ; em bi wî re dilpak

- in û em xwe davêjin bextê wî .
- 134) Ibrahîm û Yaqûb û çêliyên di wan derbas bûn çûn , ew ji emelên xwe û hon jî ji emelên xwe berpirsiyar in ; pirsê emelên di wan ji we na yê xwestin .
- 135) Cuhîyan ji Misilmanan re got : Bibin Cuhî ; Fileha jî wisa got . Tu ji wan re bêje : Em ji her diwan jî na bin , em didin ser reya Ibrahîm a rast , Ibrahîm tucaran ji mişrikan ne bû .
- 136) Gelfî bawermendino ... bêjin : Me baweriya xwe bi Xwedê û bi Qurana ko ji me re dahat û bi kitêbên ko ji Ibrahîm , Ismaîl , Isheq , Yaqûb û ji êlên di wan re nazil bûn û bi Tewrat û Incîla ko ji Mûsa û Îsa re û bi Kitêbên ko ji hemî pêxemberên Xwedê re dahatine anîne , em tu ferqê na xine nav bera wan . Em rastdil in û em ketine bextê Xwe - dê û nefsa xwe spartine wî .
- 137) Heke Cuhî û Filan mîna we baweriya xwe anîn ; bi kerema Xwedê ew jî dikevin ser reya rastiyê . Lêbelê , heke wan serhişkî kir û xwe ji baweriyê bi şûnda dan êdî aşîkar dibe ko ew na din pey rastiyê . Pêxemberê min ! Xirabiya wan na gihe te , dev ji wan berde , Xwedê besî wan e , ji heqê wan dertê . Xuda dibihîse û dizane .
- 138) Gelfî bawermendino ... Bibêjin : Em tabiê dînê Xwedê ne , ma ji dînê wî çêtir çi heye ? Em perestekarê Mîrê Mira - zan e .
- 139) Pêxemberê min ... ji wan re bêje : Ma hon di heqê Xwedê de berberiya me dikin ? ^{Ew} Xudanê me û we ye . Em ji emelên xwe , hon jî ji yên xwe berpirsiyar dibin . Em bi dilpa - kî perestekar û secdekarê wî ne .
- 140) An gotina we ew e ko Ibrahîm , Ismaîl , Ishek , Yaqûb û êlên di wan Cuhî an File bûn ? Pêxemberê min ... bêje wan : Ma hon çêtir dizanin an Xwedê ? Ma ji yê ko hiceta Xwedê li nik wî ye û ew wê vedişêre , jê zalimtir kî ye ? Xwedê hay ji emelên di wan heye .
- 141) Ew millet derbas bû çû , keda wan ji wan re ye û keda we

ji we re ye . Pirsê emelê wan ji we na yê xwestin .

- 142) Ji nav mirovên yê ko sefîh in dibêjin : Çi li wan ge - wimiye ko qibla xwe guhartin (I) Pêxemberê min , bêje wan : Xadanê rojhelat û rojava Xwedê ye , ew ji kerema xwe reya rastiye ji kîkî re dixwaze dide .
- 143) Herwekî me Ibrahîm û çêliyên di wî bijarti bû , wiha jî me hon weke miletekî giran û delal ji xwe re neqand : he - ta ko hon bi rastiya pêxember û kitêbên Xwedê şehdetiyê binin û pêxemberê min jî , bi qenciya we şehdetiyê bîne. Gava me Beyta Miqedes , kiri bû qiblegeha we , me dixwest em bizanin kî ji we , li pey pêxember e û kî xwe jê dide paş . Bi emrê Xwedê , guhartina Qiblê ji bona bawermen - dan ne tiştê giran e . Xwedê sewaba nimêja we ya ko we ber bi aliyê Beyta Miqedes ve , kiri bû , winda na ke , ji ber ko Xuda bi evdên xwe re dilnêrm û mihriwan e .
- 144) Me dît ko te çavê xwe li ezmên digêrand û jê dipirsî . Em ê berê te bidin qiblekê ko tu pê dilxweş bibî . Rûyê xwe bide ber bi aliyê Mizgefta Miqedes ve û hon li kû derê bin rûyê xwe her bidin ber bi aliyê wê ve . Heçî ko Xudankitêb in dizanin ko ew guhartina Qiblê bi emrê Xu - da ye , heq e . Xwedê ji emelên evdên xwe ne bêhay e .
- 145) Heke te hemî delîlên xwe şanî Xudankitêban bide jî , dîsa ew rûyên xwe na dine Qibla te , tu jî rûyê xwe na dî Qi - bla wan û hinên ji wan rûyên xwe na dine Qibleyên hinan. Ji vir vê da ko ji kerema Xwedê zanîna rastiya Qiblê gi - ha te heke te bi ya Cuhî û Filehan kir û rûyê xwe da Qi - bla wan , dibî ji zaliman .
- 146) Yê ko me kitêb daye wan , ew herwekî kurên xwe naş dikin ,

(I) Gava cenabê pêxember bedela Beyta Miqedes di Qudsê de Kabe kir qiblegeha Misimanan , çihyan wisa got .

wisa jî ew Cenabê Pêxember nas dikin , bi hatina wî ji kitêbên xwe seh kirine ; lê birek ji wan rastiyê vedişêrin û pê dizanin .

- 147) Herçî ko ji nik Xuda ye û emrê wî ye , rast e , Pêxemberê min . Gelî bawermendino , bila şik ne keve dilê we.
- 148) Ji bo her miletekî Qibleyek heye ko ew berê xwe ber bi wê ve dide . Gelî mislimanino , rûyên xwe bidin Kabê û dest bi ibadetê û emelên qenc bikin û kirina ibadet û qencyê de ser ji hev bistînin ; hon li kû derê jî bin , di roja pişdawayê de , Xwedê we dê bicivîne û bêxe bin destê xwe . Xuda bi her tiştî dikare .
- 149) Tu ji kîjan alî jî bi rê kevî di dema nimêjê de berê xwe ber bi Kabê ve bide . Ev emr û fermana Xuda ye . Xwedê ji emelên we ne bêhay e .
- 150) Tu ji kîjan alî jî bi rê kevî , dema nimêjê de berê xwe bide Kabê . Hon li kû derê jî bibin berê xwe ber bi Kabê ve bidin .
Da ko nerûdana we ber bi alî Kabê ve destê Cuhî û mişrikan de ne be hicet .
Ne ji kafir û zaliman lê ji min bitirsin , ta ko hon bigihin nîmeta min ; û bikevin reya rastiyê .
- 151) Me ji we re , ji we pêxemberek şand , heta ko ew ayetên me ji we re bixwîne û ^{we} ji kufr û nezaniyê xelas bike , we hînî kitêb û hikmetê bike û tiştine ko hon ni zanin bi we bide zanin .
- 152) Min bînin bîra xwe , heta ko ez jî we bînim bîra xwe . Şikra xwe bi min bînin û serhişkiyê me kin , û ji kufrê xwe bidin paş .
- 153) Gelî bawermendino ! Di tengasiyê de , bi nimêjkirinê û girtina rojiyê û bi sebrê ji min hêvîdar bibin . Xudansebr digehin qenciya Xwedê , Xuda bi wan re ye .
- 154) Ji mirovan re , yên ko xwe li ber Xwedê didin kuştin , me bêjin mirî , canfedayên Xuda , ne mirî ne , ew sax in , lê hon tê na gehin .

- 155) Em ê we bi tirsê , bi birçîtiyê , bi belengaziyê û bi mirandina zaroyên we biceribînin . Pêxemberê min ... Heçî Xudansebr in , ji wan re mizgîniya kerema min bigehîne .
- 156) Yên belaketî ko dijêjin : Em evd û xulamên Xuda ne ; em ketine bextê wî û em ê vegerin ba wî ; ji wan re jî mizgîniya kerem û comerdiya min bigehîne .
- 157) Kerem û qenciya Xwedê û piyariya wî bi wan re ye û ew gihane reya Xwedê .
- 158) Sefa û Merwe jî li ba Xwedê qedirgiran in , yê ko mala Xwedê tewaf an ziyaret dike ; jê re tu guneh nî ne heke wî Sefa û Merwe jî tewaf kir . Yê ko qenciyê dikê û jê hêj zêdetir , qenciyan pêk tîne xweşhal dibe ; Xwedê halê şikirdaran dizane .
- 159) Herçend jî me bi Tewratê pêş wan kiriye , yên ko dîsa bi hicet û delîlên pêxemberîtiya Cenabê Mihemed mikur na yin ew lanetketiyên Xuda ne û laneta her kesî jî li wan e .
- 160) Lê heçî ji wan , ko poşman bûne û dest ji veşartina rastiyê kişandine , û bi delîl û hicetên pêxemberîtiya Cenabê Mihemed mikur hatine û tobedar bûne nefsa xwe islah kirine , ez toba wan qebûl dikim û di gunehên wan dibi-horim .
- 161) Lê yên ko kufir kirine û bê tobe mirine ew kafir in , laneta Xuda û melaîketan û hemî xelkê li wan e .
- 162) Ew di vê lanetê de her dê bimînin û ji wan re bext na yê dayîn .
- 163) Xudayê we yek e , ji wî pê ve tu Xwedê nî ne , ê dilovan û piyar ew e .
- 164) Afirandina erd û ezmanan , pey hev hatina roj û şevê û kin û drêjbûna wan , ji bona karê mirovan , çûn û hatina gemiyan ser avê , daketina baranê jî ezmên bi ya ko erdê hişk û mirî bi vê vedije , têrbûna rûyê erdê bi her texlit heywanan , hatina bayan ji her aliyên dinê , çûn û hatina ewran di navbera erd û ezmanan de ; ev tişt hemî bi emr û fermana Xwedê û bi kerema wî çêdibin û di qewi-

mandina wan de , ji bona miletekî bîrewer ,
hezar hikmet hene .

- 165) Lê hin hene radîbin , xaçên xwe dikin hem -
payê Xwedê û bi qasî ko mirov divê ji Xuda
hez bike , ew ewçend hejî pûtên xwe dikin .
Lê bêşik hejkirina mirovên bawermend ji Xu -
dayê xwe , ji hevîna wan mişrikan , hêj xur -
tir e û mirovên bawermend dev ji Xudayê xwe
bernadin .

Heke pûtparêz bi giraniya êş û cezayê ko ew
di roja piştawiyê de wê bibînin bizaniyana
xurtî , qudret û mezinahiya Xwedê seh diki -
rin û tê digehiştin . Qudreta Xwedê mezin e ;
girtin û berdan di destê wî de ne . Xwedê bi
awakî giran diêşîne û diezibîne .

- 166) Dema ko mezinê wan kafiran ezabê Xwedê bi
çavên xwe dibînin û xwe ji bindestiyên xwe
dûr têxin û di navbera wan de tu bext û he -
valîtî na mîne .
- 167) Bindestiyên wan dibêjin : Vegera me li di -
nyayê hebiwa , herwekî wan nefsa xwe ji me
dûr xist me jî xwe ji wan wê dûr bixista .
Xwedê emelên wan ên xirab dê şanî wan bide û
ew ê binalin . Herhal ew agirketî ne û jê der -
nakevin .
- 168) Geli mirovino ... Ji hatinên erdê tiştên qenc
û helal bixwin û me kevin ser şopa Iblîs ;
Iblîs dijminê we ê nas û xedar e .
- 169) Iblîs we bi tenê hînî tiştine xerab û bêar
dike û ew nav di we dide heta ko hon di heqê
Xwedê da tiştinan bibêjin ko hon , xwe bi xwe,
rastiya wan ni zanin .
- 170) Gava ji wan re tête gotin : Bikevin pey kitêba
Xwedê ; ew dibêjin : Em bi ya kal û kalikên xwe

dikin . Ma ev çawan dibe ? Kal û kalikên wan ne zan bûn,
û ne da bûn ser reya rastiyê .

171) Halê kafiran , mîna pez û seyên şivanekî ne. Şivan banî
wan dike , ew dengê şivên dibihîsin lê mana gotina şivên
seh na kin . Ew ker , kor û lal in ; ténagehin , serwext
na bin .

172) Gelî bawermendino ! Heke hon di ibadeta xwe de dilpak in,
ji tiştên qenc yên ko me dane biwxin û şikirîdarên Xudayê
xwe bibin .

173) Goştê heywanên mirî , gostê berazan û xwîna heywanan ser-
jêkirî , û goştê heywanên ko ne bi anîna navê Xwedê , lê
bi anîna navê pût an xaçeke din hatine şerjêkirin ; ji we
re heram e .

Lê yê ko ji ber bêgaviyê , bêî ko dilê wî lê biçe û zikê
xwe bi wan têr bike , heke ji wan tiştan hinik xwar gu -
nehkar na be .

Efiwa Xuda mezin e û Xwedê piyar e .

174) Zanayên Cuhiyên yên ko hicet û şehdetiyên kitêba xwe Tew-
ratê , li ser Cenabê Mihemed , vedişêrin û bi vî awayî
çend peran dikin destên xwe rêderketî ne . Ew pereyên ko
wan xwar di roja piştdawiyê de , di zikê wan de dê bibe
agirekî sor .

Di roja axiretê de , Xuda bi wan re na xêve , kerema Xu -
da na gihe wan û ew ji gunehên xwe yekcar paqij na bin û
ji wan re ezabekî giran heye .

175) Ew ji wan in ko bi rastiyê nerastî û bi xufranê ezêb ki -
rîne . Ew bi çi êşeke giran dê bêne şewitandin .

176) Ji ber ko ew hikmên kitêbên Xuda veşartin û bi hin kitê -
bên Xwedê baweriya xwe anîn û bi hinên din bawer ne bû -
ne .

Ev serhişkî û nehevgirtina wan ji rastiyê çende dûr e .

177) Nîşana paktî û bawermendiyê ne bi dana rûyê xwe ber bi
aliyê rojhelat û rojava ye , lê belê dilrastî û bawernendî
ew e ko mirov baweriya xwe bi Xwedê û bi roja piştdawiyê,

- bi melaîketân , bi kitêban û bi pêxemberên Xuda bîne û bi xweşdilî ji malê xwe arîkariya mirovên di xwe , sêwî, rêwingî , parsek , û belengazan bike , û dîsa ji bona azadkirîna dîl û hêsîran bi peran arîkarê wan bibe ; rabe nimêjê û zekatê bide , û ^{heke te} bextê da , ji bextê xwe ne zivire , li ser bimîne û tengasiyê de sebr bike , dilê xwe sist me ke . Yên dilrast ew in û ew ji dil ji Xwedê ditirsin , tobedanên Xuda ne û ketine ser reya Xwedê .
- 178) Gelî bawermendino ... Di kuştina hev û du de , li ser we , bi qisasî hatiye emir kirin .
- Mirovê aza bi aza re , yê dîl bi dîl re , jin û dot bi jin û dot re têne qisas kirin .
- Xwînî divê cezayê xwe hinga kirina xwe bikişîne .
- Lê dayîna bedîla xwînê jî , ji we re heye .
- Yê ko bedîla kuştîyê xwe dixwaze , divê tiştêkî bi hinga şehîniya kuştîyê xwe (yê kuştî) bixwaze , ne jê zêdetir. Xwînî jî divê , di dana xwe de , têrçav û camêr be .
- Ev destûr li ser bedîla xwînê ji we re ji ber Xwedê ve sivikahî û piyariyek e .
- Yê ko piştî standina ewada xwîna xwe , dest bi kuştina xwînî dike , jê re ezabekî dijwar heye .
- 179) Gelî mirovên bijîr ... Di qisasî de jiyîn heye. Xuda bi emrê qisasî canê we diparêze ; ta ko hon ji tirsê qisasî dest ji kuştina xelkê bikişînin û bi wî awayî , xwe , bi destê xwe ne din kuştin .
- 180) Ji we re emrê Xwedê ye , gava mirin mîzikî we dibe , heke hon dewlemend in , ji dê û bav û mirovên di xwe re tiştêkî li gora marûfê ango ji mala xwe , ji sê paran behrekê wesiyet bikin . Ev li ser bawermendan heq e (I).
- 181) Yên ko guhdariya wesiyetekê kirine heke ew piştê hikmê wê wesiyetê diguhêrinin guneha guhartina wê li ser wan e. Xwedê dibihîse û dizane .
- (I) Ev ayeta he bi ayeta mîrasê hate rakirin .

182) Lê yê ko di wesiyetekê de nediristiyekê dibîne û ji gu -
nehkarbûna wesiyetdarî ditirse û ji ber vê yekê mana we -
siyetê ji ber edaletê ve , li hev tîne jê re tu guneh
nî ne .

Xuda di gunehên evdên xwe dibore , Xuda piyar e .

183) Gelfi bawermendino ... Girtina rojiyê ji we re ferz bûye ,
Herwekî ew/pêşiyên we re jî ferz bû bû , heta ko/hon xwe bi -
din reya Xwedê û dest ji gunehan bikişînin .

184) Rojê rojiyê ên ferz hejmartî ne ; (bist û neh an sih roj
in) . Yên ko seba nesaxiyê an ji ber rêveçûnê rojiya xwe
xwarin , divê ew bi hinga wan rojan , di rojine din de ,
rojiyê bigirin ; û yên ko dikarin rojiya xwe bigirin lê
ji seba qelsiyê na girin , divê ew bedela her roja ko ro-
jiya xwe ne girtin , nanê belengazekî bidin . .

Her kesê ko qenciya xwe bêtir dike qencî digehe wî .

Lê heke hon rojiya xwe digirin , ji we re ji dana nanî
çêtir e .

Heke hon serwext biwan û we ew seh bikira ...

185) Xuda Quranê di meha remezanê de , bend bi bend , şandiye
xwar . Quran reya rastiyê û emrên Xuda pêş we dike û ras-
tî û xwariyê ji hev dike .

Destpêka meha remezanê de ko çavê we bi heyvê ket an we
pê bihist dest bi rojiyê bikin .

Lê yên ko nesax in an bi rê ve diçin û ji ber vê yekê/xwe
dixwin , divê ew di rojine din de rojiya xwe bigirin .

Xwedê ji kerema xwe îşê we giran na ke lê sivik dike .

Hon jî rojiya xwe bi timamî bigirin û rojiya xwe li gora
emrê Xuda biqedînin .

Qedrê Xwedê bigirin , bi mezinahiya wî birewer bin , û
şikirdarên Xudayê xwe bibin .

186) Ko evdê min pirsar min ji te kirin , bêje wan :

Ez nîzik im , ez tîm hêviya hêvidarên xwe , bila hêviya
min bikin û bila ew jî baweriya xwe bi min binin û guh -
dariya emrê û fermanên min bikin , heta ko pê birewer û

serwext bibin .

187) Di şevên remezanê de , nîzîkbûna we li jinên we , ji we re helal e . Ew cilên we ne û hon jî cilên wan in . Xwedê seh kiriye ko hon di şevên remezanê de nîzîkî jinên xwe dibûn û we pê nefsa xwe dixapand ; lê hon êdî tobedar bûn û Xwedê tobe da we û di gunehên we bihort .

Êdî hon dikarin di şevên remezanê de , li cem ji - nênan xwe bimînin , hêvîdarên kerem û teqdîra Xuda bibin û fêkiya qedere xwe jê bixwazin .

Heta dema sagurê ko tê de reşiya şevê ji ronahiya rojê ji hev dibe , bixwin û vexwin lê ji wê demê û wir da heta rojavayî rojiya xwe bigirin , dest ji xwarin û vexwarinê berdin û gava hon di mizgefta de , di îtikafê de ne , nîzîkî jinên xwe me bin .

Ev tixwîbên emrên Xuda ne , nîzîkî wan ne bin . Bi vî awayî Xuda emr û fermanên xwe pêş xelkê dike da ko ew pê bîrewer bin , ji Xwedê bitirsin û dest ji xirabiyê bikişînin .

188) Malê hev û du bê heq me stînin , talanê xelkê me bin , di neheqiyê de û di xwarina malê xelkê û anîna talanê di wan de , ji bo piştixurtiya xwe , ji hakimî re bertîlan me din .

Hon dizanin , ew zilm e . Laneta Xwedê li zaliman e . Zalim rûreş in , mîna kafira ne . Kafir dojeketî ne û tê de her dimînin .

Ji te bête pirs kirin :

189) Mehên nû ji çire ne ? ... Bêje : Mehên nû demên rojiyê , fîtarê , hecê û ayînên di vê , çaxa dayîna deynan û me - hikê pêş xelkê dikin . Ji par re derbasî hundirê malan me bin , ev tiştê kirêt e û bê xêr e , lêbelê di deriyên re bikevin xaniyan , guhdariya emrên Xwedê bikin , jê bitirsin , heta ko kerema Xwedê bigehe we .

190) Yê ko qesda kuştina we dikin , di reya Xwedê de , wan

bikujin , lê yê ewil hon destê xwe drêjî wan me kin ,
Xuda ji tadakeran hez na ke .

191) Hon li kû derê jî rastî wan dijminên dinên xwe tên dest
bi kuştina wan bikin û herwekî wan hon ji welatê we de-
rêxistin , wisa jî hon , wan ji welatê wan derênin . Ji
ber ko fitne ji kuştinê xirabtir e . Lê , di mescida -
Heramê de , dest bi kuştina wan me kin , meger wan bi
xwe destdrêjiya we kir ; ko wan wisa kir wan bikujin ,
cezayê kafiran wilo dibe .

192) Heke wan dest ji kufir û kuştinê kişand... Xuda efiw û
tobê dide ; Xwedê mezin û piyar e .

193) Heta qelandina fitne û kufirê , di kuştina wan de , pê
de herin û dev ji wan bermedin heta hingê ko bête seh
kirin ko taet û ibadet bi tenê ji Xuda re ye . Lê yên
ko dest ji kufirê dikişînin û poşman dibin , ji wan re
dijminîti na yê kirin . Xuda neyarê zaliman e .

194) Herwekî par , di meha Zil - qadê de , wan reya Mekê ji
we girt û bextê xwe li ser ewleyiya wê meha giran û cihê
miqedes şkênand , wiha hon jî di wê mehê de herin qezayê
Emrê û dest bi kuştina wan bikin . Gava hin bextê xwe li
ser ewleyiya cihekî an wextekî miqedes xira dikin ji wan
re qisas divê . Bi her çi awayî yek ji we re xirabiyê
dike , bi wî awayî lê vegirînin .

Ji Xuda bitirsin û sînorên heqê xwe bizanin û dîsa biza-
nin ko Xwedê bi ciwanmerdan re ye .

195) Malê xwe di reya Xwedê de bi xweşdilî bidin û bi çavten-
giyê , xwe bi xwe mavêjine tehlukê , camêr û destvekirî
bin .

Xuda ji mirovên ciwanmêr û destvekirî hez dike .

196) ko we dest bi Hec û Emrê kir , ji bo Xwedê , ferz û sinet
û ayînên di wan pêk binin û biqedînin .

Heke seba tengasiyekê , weke nesaxî an girtina rê (şer û
kuştinê) ni karin bigehin Hecê , ji we re şerjêkirina de -

veyekê , çêlekekê an pezekî dibe wacib .

Qurbana we divê di wî cihî de ko tawqûf bi ser we de hat , hêj bi xêrtir di Heramê de bê şerjêkirin ; û berî ko qurbana we bigehe wê derê pora xwe kur me kin , yê ko seba nesaxiyekê an nexweşiya serî bivê nevê , pora xwe diqusîne , jê re fidyeyek wacib e .

Hikma fidyê ev e : Sê roj girtina rojiyê an ji şeş belengazan re dana şeş mid genim an şerjêkirina pezekî .

Heke tengasî na mîne , û her çendjî dema Hecê bihuriye , yê ko bigehe Emrê û heta ko sala nû û dema Hecê bê bi nîmeta Emrê dibe nîzikî xeyra Xwedê , jê re şerjêkirina deveyekê , çêlekê an pezekî dibe wacib .

Heke qurbanek na keve destê wî , divê sê roja rojiyê bigire û di vegera xwe de jî divê heft rojên din rojî bigire .

Ev hikmên Xwedê ne ji bo xelkên Mekê û xelkên dora wê ne .

Ji Xuda bitirsin û bizanin ko Xwedê bi ezabekî giran di ezibîne .

197) Mehên Hecê me'ên hejmartî ne , (Şewal , Zil-Qade û neh rojên Zil-Hicê ên pêşin) .

Yê ko dest bi pêkanîna ferza Hecê kariye , bila ew di Hecê de nîzikî jina xwe ne be , dest ji fisq û xirabiyê bikişîne , bi heval , xadim û zulamên xwe re pev ne çê . Çiqas ji destê wî tê bila qenciye bike . Xuda bi vê qenciyê dizane . Ji bona Hecê bi peran û zad debara xwe bikin , lê zadê xweştir tobe dia û dilrastî ye .

Gelî mirovên birewer ... Ji min bitirsin .

198) Dema Hecê de heke hon , bi kirîn û firotinê , bi ticaretê rizqê xwe ji Xudayê xwe dixwazin , ev ji we re ne guneh e . Gava hon ji Erefatê vedigerin , di cihê Meşeril-Heramê de navê Xwedê bînin bîra xwe , jê şikirdar û razî bin , hon nezan bûn ew ji kerema xwe reya Hecê a rast da we .

- 199) Paşê weke xelkên din , hon jî ji Erefatê vegerin û werin
û tobedarên Xudayê xwe bibin . Xwedê efiw û toban dide ,
Xuda piyar e .
- 200) Gava we ayînên Hecê pêk anîn û qedandin , herwekî mirov
bav û bapîrê xwe tîne bîra xwe welê jî , an hêj bêtir ,
honê navê Xwedê ji dil bînin bîra xwe û bi mezinahiya wî
bîrewer bin .
Yên ko ji Xudayên xwe bi tenê hêviya malên dinyayê û me-
zinahiya wê dikin , ew ji axiretê bê behr in .
- 201) Lê yên ji wan ko dibêjin : Xudanê me , ji kerema xwe di
dinyayê de xweşî û qencyê ji me re li hev bîne û di axi-
retê de , me bigihîne kerema xwe û agirê dogehê ji me dûr
bike ...
- 202) Ew ji hêvî û qencyên xwe xudanbehr in . Xwedê di ceza -
danê û keremkariyê de , bi lez û bez e .
- 203) Di rojên hejmartî de , (ango di cejna qurbanê de , ji si-
beha roja erefê heta piştîvroyê roja cejnê a sisê) Xu -
dayê xwe bînin bîra xwe û bi navê wî zikrê bikin . (Awayê
zikir ev e : Ê mezintir Xuda ye , ê mezintir Xuda ye , ji
Xuda pê ve tu Xuda nî ne , ê mezintir Xuda ye , ê mezin -
tir Xuda ye , pesn ji Xuda re ye) .
Yê ko vê zikrê bi Iez di nêv du an bi giranê di nêv sê
rojan de dike jê re tu guneh nî ne .
Di rojên jorîn ên hejmartî de , piştî her nimêja ferz ,
ev dia divê kirin .
Her diakarên Xudayê xwe bibin , jê bitirsin û bizanin ko
hon ê vegerin û bigehin wî . Siûd û perîşaniya wê di roja
piştawiyê de , di destê Xuda de ye .
- 204) Mirovek heye ... tê nik te û tu ştexaliya wî li ser îşên
dinyayê dicibîni û ew dibêje : Xuda şahîdê min be , dil
û zimanê min weke hev in , lê ew dijminekî dîn î dijwar
e .
- 205) Gava ji hafa te derdikeve , dûrî te dibe , dest bi fesa -

- diyê û xirabiya zad û çêliyan dike . Xuda ji fesadî û xirabiyê hez na ke .
- 206) Gava jê re têtê gotin : Ji Xuda bitirse , ew nefsmeziniyê dike û dibe gunehkar . Dojeh têra wî dike .
Dojeh çî cihekî têrşerm û ezab e .
- 207) Dîsa kesek heye , ji bonâ rizayê Xwedê canê xwe dide . Xuda , bi evdên xwe re , keremkar û piyar e .
- 208) Gelî bawermendino ... Bi tevayî dest bi mişilmanîtiyê bikin û ji dil û can dest jê bermedin , me kevin ser şopa Iblîs a xwar , mirov pê şermisar dibe .
Ew dijminê we ê xuya û xedar e .
- 209) Heke hon paş dahatina ayetên Xwedê û sehkirina wan dudi- liyê dikin , bizanin ko Xuda qadir û zana ye .
- 210) Ji mişrikan pê ve her kes hêvîdarê emrê Xuda ye , yê ko di sihên ewrên tenik û di xunava qiyamekê de û bi melai - ketan ve digehe me û ji wan pê ve dîsa her kes baweriya xwe bi wê demê tîne ko tê de mirov cezayê emelê xwe di - bîne û her kes û her tişt vedigere ba Xudayê xwe .
- 211) Pêxemberê min ... Ji lawên Israîl bipirse , bila ew bêjin, ne ji wan re çend ayet û kitêb dane ... Lê yên ko bi aye- tên Xuda serwext dibin û paşê mana wan diguhêrinin , ji wan re êşeke giran heye , Xuda di cezadanê de dijwar e û ew bi xurtî dieşîne .
- 212) Jiyîna dinê ji kafiran re têrxeml dixuye û ew tenazê xwe bi mirovên bawermend ên belengaz dikin , lê di roja pişt- dawiyê de , cihê bawermendan ji yên wan bilindtir e .Xwe- dê ji kîjkî re dixwaze nîmeta xwe bêhisab dide .
- 213) Di destpêka dinê da , mirov hemî mîletek bûn û gotina wan yek bû , paşê li hev ketin , Xwedê ji wan re pêxemberin şandin , heta ko ji camêran re mizgîniya xweşiyê bidin û mirovên xirab bi ezêb bitirsînin û bi wan pêxemberan re kitêbin nazil kirin , heta ko li ser tiştên ko mirov li hev ne dikirin , pêxemberên Xwedê hikmê xwe li gora heq û edaleta bidin .

Ji Cuhî û Filan pê ve tu kes bextê xwe xira ne kir ; her çend jî ji Cuhî û Filan re bi Tewrat û Incîlê hikmên Xwedê û emr û fermanên di wî xuyani bû bûn , wan ji dexs û rabiya xwe hikmên kitêbên Xwedê , yê ko ji mirovan re şanî reya rastiyê didan , guhartin .

Lê Xwedê ji kerema xwe , evdên xwe ên bawermend û dilpak, gihandin roniya rastiyê , her çend jî ew li ser vê rastiyê bi destûra Xwedê bi ya hev ne dikirin . Xuda , ji kerema xwe , her kesê ko dixwaze digihîne reya rastiyê .

214) Ma we ji xwe re digot ko hon ê bê zehmet bikevin bihuştê? Yê berî we ketine tengiyeke giran , bela û nesaxî , belengazî û birçîtî zora xwe dida wan . Pêxemberê Xwedê û yê ko baweriya xwe bi wî anî bûn digotin : Kanî arîkariya Xwedê ... Bizanin ... Arîkariya Xuda nîzing e .

215) Ji te dê bête pirs kirin : Emrê çî bidin û ji kê re bidin ? Bêje wan : Ji malê xwe , di reya Xwedê da , ji dê û bav û mirovên di xwe re û sêwî , belengaz û rêwingivan re bidin ; herçî qenciya ko hon dikin , Xwedê pê dizane .

216) Di reya Xwedê de şer kirin ji we re bûye ferz û hon jê hez na kin ; bizanin ko tiştin hene ko hon ji wan hez na kin lê li hev hatina wan ji bona qenciya we ye û hin tiştên din hene ko hon hejî wan dikin lê qewimandina wan bi kêrî we na ye . Xuda pê dizane lê hon pê ni zanin .

217) Ew ê ji te mesela şer û kuştinê di meha Remezanê de bipirsîn ; bêje wan : Di vê mehê de şer û kuştin guneheke mezin e . Lê veqerandina xelkê ji reya Xwedê û ji ziya-reta Mescida-Heramê û jê derêxistina ehlên di wê guneheke hêj mezintir e ; û fitne ji kuştinê xirabtir e . Geli bawermendino ... bizanin ko kafiran , heke ji wan bihata , heta ko hon jî dînê xwe derkevin , dest ji kuştina we bernebidan .

Heçî ji we ko dev ji baweriya xwe berdidin û dimirin di bin kafir .

Sewaba qenciya ko wan pêkanîne , di dinê û axiretê de ,

- pûç û winda dibe û ew agirketî ne û tê de her dimînin .
- 218) Yê ko baweriya xwe anîne û ketine reya mihaciriyê , û reya Xuda de ser kirine , ew hêvîdarên rehmeta Xwedê ne . Xuda efiw û tobe dide , Xuda piyar e .
- 219) Ji te mesela şerab û qumarê dê bête pirs kirin .
Bêje : Vexwarina şerabê û leyistina qumarê gunehên mezin in , herçend ew bi kêrî xelkê bîn jî .
Lê her hal gunehên vexwarin û leyistina wan ji nehfa wan pirtir e .
Û ji te bipirsin : Em ê ji malê xwe , di reya Xwedê da , bi çiqasî bidin ? Bêje wan : Ji mal û kedê xwe ên zêde di reya Xwedê de bidin , lê herhal bi awayekî bidin ko hon bi xwe piştire mihtacî xelkê ne bin . Xuda hikim û ayetên xwe pêş we dike , heta ko hon bîrewer bibin .
- 220) Di dinya û axiretê de bi ayetên Xuda serwext bibin . Ji te mesela sêwîyan wê pirs bikin ; bêje wan : Geradina îşê sêwîyan ji we re xeyr e . Heke malê we û wan têkilî hev dibin , bînin bîra xwe ko sêwî xweh û brayên we ên piçûk in , bi wan re camêr bin . Xwedê camêr û nekesan nas dike .
Xuda bixwesta bi netêkilbûna malê we û yê sêwîyan emir dikiye , lê ew ji we re zehmet dibû , ji kerema xwe bi têkilbûna wan destûr da , ji ber ko Xwedê delal , zana û fêris e .
- 221) Dot û keçên mişrikên ko hêj baweriya xwe ne anîne ji xwe re me kin jin .
Ji dot û pîrekên mişrikan , heke we hejî wan jî kir , mehrkirina jin an çêriyeke misilman ji we re dîsa bi xeyrtir e .
Heke we mişrikek ecibandi be jî , heya ko wî baweriya xwe bi misilmaniyê ne aniye , dot û jinên misilman jê re mehr me kin .
Mehrkirina dot û jineke misilman ji evdekî misilman re , jê bi xeyrtir e .
Jin û mêrên mişrik we digihînin dogehê , lê bi cihanîna

- emr. û fermanên Xwedê mirov dikeve reya bihuştê , û bi destûra Xuda mirov ji gunehên xwe tobe dike û jê pak dibe . Xuda ayet û hikmên xwe pêş xelkê dike heta ko ew pê birewer bin û dest ji gunehan bikişînin .
- 222) Ew ê ji te pirsê mehîkê bikin ; bêje wan : Mehîk , tiştê kî rêvin û bi ezab e . Gava jin mehîka xwe dibînin , nîzîkî wan me bin , heta ko ew jê xelas û paqij dibin . Ko paqij bûn , ji reya ko Xwedê ji we re emir kiriye , nîzîkî wan bibin . Xwedê ji tobedaran hez dike û hejî paqijan jî dike .
- 223) Jinên we zeviyên we ne , bi awakî hon dixwazin zeviyên xwe biçînin . Ji bo nefsa xwe tiştine qenc pêk bînin . Ji Xudayê xwe hêviya zaroyên qenc bikin . Ji Xwedê bitirsin û bizanin ko hon ê rastî wî bîn . Ji mirovên bawermend re mizgîniya xweşiyê bide .
- 224) Ji bona neqêkanîna qencyekê weke taet û ibadetê , ziyareta xelkên di xwe û li hev anîna mirovan , sund me xwin û ji bo ne kirina qencyekê navê Xwedê me kin behane . Xuda dibihîsa û zana ye .
- 225) Heke hon li ser tiştêkî ne rast xapiyan û we bi rastbûna vî tiştî sund xwar ; Xwedê we berpirsiyar na ke , lê heke sundxwarina we ne rast bû û hon pê zana bûn , hon berpirsiyar dibin . Xwedê ji tobedaran re tobê dide , Xuda piyar e .
- 226) Yeñ ko bi qesda ne nîzîkbûna jinên xwe sund xwarine , ji wan re çar meh mihlet heye . Heke ew di nav wan çar mehan de nîzîkî jinên xwe dibin , Xuda di gunehên wan dibihore . Xuda efiw û tobê dide , Xwedê piyar e .
- 227) Heke ew dest bi berdana jinên xwe dikin ; Xuda dibihîsa û dizane .
- 228) Jinên berdayî , heta sê mehîkên xwe bibînin , divê bisekinin .

Heke avis in , divê avisbûna xwe veneşêrin , ji ber ko veşartina vê ne helal e , heke wan baweriya xwe bi Xuda û bi axiretê anîne .

Di nav wan sê mehan de vegera mêrê wan ji wan re çêtir e . Heke mêrê wan dixwazin , bila bi jinên xwe li hev bên . Jin û mêr divê bi devkenî û xweşdilî bidin , bîstînin . Lê mêr , bi dayîna mehr û nanî , ji wan pêşdetir in . Xuda delal û fêris e .

229) Telaq du car in , piştî wan du telaqan , divê mirov jina xwe an li gora şerîetê bi camêrî li cem xwe bihêle an bi camêrî û comerdî jê veqete .

Standina mehra ko we ji jinên xwe re dane ; bi timamî be an jê behrekê be , ji we re ne helal e .

Lê heke jin û mêr , her du dibînin ko li gora şerîetê emrê xwe bi çeyî û xweşdilî ni karin derbaz bikin , wê gavê . Gelî Qaziyan, ji bo jin û mêr di vegerandina mehrê de , a ko mêr ji jina xwe re da bû û li ser vê mehrê , bi tiştêkî/^{kem}û zêde , li hev hatina wan de , tu guneh nî ne . Ev tixwîbên emrên Xuda ne , derbazî wan me bin ,yên ko sînorên Xwedê derbaz dibin , dibin zalimên nefsa xwe .

230) Heke mêr jina xwe careke din berda (telaq bûne sê car) êdî ew jin , ji mêrê xwe re ne helal e . Lêbelê heke mirovekî din wê jinkê mehr dike û piştire berdide , paş vê berdanê , heke jin û mêrê wê yê berê , ji xwe re yeqîn dikin ko dîsa li gora emrê Xwedê bi xweşdilî û çeyî bi hev re dikarin bijîn , ji nû ve ziwaca wan ji wan re ne tu guneh e .

Ev tixwîbên emr û hilmên Xuda ne , Xwedê wan pêş xelkê dike heta ko ew bizanin û pê birewer bin .

231) Heke we jinên xwe berdan û sê mehîkên di wan timam bûn , an li gora şerîetê wan bi qencî û keremê bihêlin cem xwe an dîsa li gora şerîetê bi qencî û comerdîyê dest ji wan bikişînin .

Di dema mehîkê de bi nîzikbûna wan tadê li wan me kin ;

yê ko vî tiştî dike zalimê nefsa xwe dibe . Ayet û emrên Xuda ma vêjin pişt guhê xwe . Bi şikirdarî û pakdiliyê nîmetên Xuda , yên ko ji we re hate dayîn , bînin bîra xwe . Û dîsa bînin bîra xwe ... Kitêb û ayetên Xwedê yên ko ji we re dahatine ; û şîretan li we dikin .

Ji Xwedê bitirsin û bizanin ko Xuda bi her tiştî dizane .

232) Heke mêr jina xwe berda û sê mehîkên jinkê timam bûn û jin û mêr paşî vê telaqê li gora emrê Xwedê li hev hatin û mêr xwest ko jina xwe a berdayî ji nû ve mehr bike ; Gelî weliyên jinan , hon maniî ziwaca wan me bin .

Ev ji wan mirovên ko baweriya xwe bi Xwedê û bi roja pişt-dawiyê anîne şîretek e .

Bi cihanîna vî emrê Xwedê , hon ji gunehên xwe paqij dibin . Xuda pê dizane û hon pê ni zanin .

233) Jinên berdayî heke dixwazin wextê bixwedîkirina zaroyên xwe ên berşîr timam bikin , divê wan du salan bimijînin . Rizqê zarok û cilê wî li gora taqetê li ser bavê wî ye .

Tu kes bi tişteki zêdeyî taqeta xwe berpirsiyar na be .

Heke dê zaroyê xwe dimijîne , na be ko zaro jê bête standin , her wekî eger dê bi mijandina zaroyê xwe qaîl bû , êdî na be ko jê vegere û ji bavê zarokî , girtîna dayînekê bixwaze .

Ko bavê zarokî mir , li ser warîsên wî jî , hikim dîsa ev e .

Heke dê û bav li ser mesela ji şîrkirina zaroyê xwe , berî timam bûna du salên mijandinê , dişewirin û li ser midekê jê hêj kurtir li hev tînin , ji wan re tu guneh nî ne .

Ger hon , ji bo zaroyê xwe , dayînekê digirin , ji we re tu guneh nî ne , lê divê heqê wê li gora adet û edaletê bidin ê .

Ji Xuda bitirsin û bizanin ko Xwedê her tiştê ko hon dikin dibîne .

234) Jinên ko mêrên wan dimirin û bî dimînin , bila ew çar meh

û deh rojan , li hêviya mehikên xwe bimînin , û di vê de-
ma hêvidariyê de xwe me xemilînin .

Paşê ji emelên wan , weke xemilandin û ziwacê , yê ko li
gora marûfê ne , ji we re tu guneh nî ne .

Xuda emelên we dibîne û dizane .

235) Heke hon ji jinebiyekê re , di nav çar meh û deh rojên
hêvidariyê de , qesda xwe a ziwacê didin zanîn , an heke
hon vê daxwaza ziwacê di dilê xwe de vedişêrin , ji we re,
ne tu guneh e . Xwedê , xwe bi xwe , dizane ko ev daxwaza
hanî di dilê we de ye . Lê bi wan re , bi dizî ma xêvin û
me din me stînin , heke bi wan re xeber didin bi dilpakî
û camêrî bipeyivin .

Berî qedandina wextê hêvidariyê dest bi standina wan me
kin .

Bizandin ko Xwedê veşartiyên dilên we nas dike . Ji Xuda
bitirsin û ji reya wî a rast averê me bin . Bizandin ko
Xuda ji tobedaran re efiw û tobê dide Xwedê dilnerm e .

236) Berdana jina , ko hon nîzîkî wê ne bûne û we mehra wê jî
ne biriye , ji we re ne guneh e .

Lê li gora taqet û edaletê bi dayîna tiştêkî , qedrê wan
bigirin ; dewlemend li gora dewlemendiya xwe , belengaz
jî li gora halê xwe bila bide . Ev dayîn li camêr û co -
merdan tê .

237) Heke hon jinên xwe piştî birîna mehrê lê berî nîzîk bûna
wan berdidin , divê ji wan re nivê mehra vebirî bidin ;
meger , ew bi xwe an weliyên wan jê bigerin .

Ne standina wê ji teqwayê re nîzingtir e .

Di nav hev de qenc , xatirniwaz û keremkar bin .

Tiştên ko hon dikin , Xwedê dibîne .

238) Dest bi nimêjên xwe bikin û nimêjên xwe li gora emrê
Xwedê pêk binin û bala xwe bidin nimêja navînê ango ni -
mêja sibehê . Ji bona Xwedê bi dilekî pak rabin nimêjê .

239) Heke hon di talûkê de ne , û baz didin , bi peyarî an bi
siwarî , nimêja xwe bikin û gava talûke ne ma ; dîsa her-

wekî Xuda ji we re da zanîn , bërê we ne dizanî bû , dest bi nimêja xwe bikin .

240) Yên ko dimirin û jinên wan bî dimînin , divê berî mirina xwe , ji mîratxwerên xwe re wesiyetê bikin , da ko ew wan jinûbiyan ji mala mêrên wan ên mirî derneêxin û ji wan re salekê nefeqê bidin . Lê heke jinebî , xwe bi xwe , ji mala mêrên xwe derdikevin û bi marûfê , xwe dixemilînin an pey ziwacê digerin , gelî qazî û mîratxwerino ... Ji we re êdî tu guneh nî ne . Xuda delal û fêris e .

241) Ji jinên berdayî re li gora camêrî û comerdîyê divê tiştek bête dayîn , ev li ser mirovên bawermend deyn e .

242) Xuda bi emrên jorîn ayetên xwe şanî we dide ta ko hon bi hikmên di wan bîrewer bibin .

243) Pêxemberê min , te li wan ne nihêrtiye ? ... Ji tirsî mirinê bi hezaran ji welatê xwe derketine . Xwedê ji wan re got : Bimirin ... Piştî Xuda ji kerema xwe ew vejandin . Kerem û qenciya Xwedê li ser xelkê mezin e , lê bêtirê wan şikir na kin .

244) Di reya Xuda de , dest bi şer û kuştinê bikin û bizanin ko Xuda dibihîse û zana ye .

245) Yê ko bê minet û rûtirşî , di reya Xwedê de , arikariya xelkê dike , Xuda ji kerema xwe a mezin vê qenciye bi zêdahî ji xwediyê wî re vedigerîne . Xuda ji hikmeta xwe hinan çavteng û hinan jî destvekirî dike , qismeta hinan digire , qismeta hinan vedike .
Gelî mirovên bawermend , bizanin ko honê vegerin ba Xwe - dê .

246) Pêxemberê min ma tu pê ni zanî ? Piştî^{mirina}/Mûsa mezinên lawên Israîl gihane hev û ji pêxemberên xwe re gotin : Bila ji me re mîrek bête bijartin , heta ko em bi arikariya wî di reya Xwedê da , bi Calût û xelkê di wî dest bi şer û kuştinê bikin . Pêxemberê di wan got : Ditirsim ko hon paşî vê gotinê bêbextiyê bikin û dest bi şer û kuştinê ne kin . Wan got : Ma çawan em dest bi şer û kuştinê na kin , Ca -

lûtî em ji welatê xwe derêxistin û em ji zar û zêçên xwe bi dûr xistin .

Lê gava şer û kuştin li ser wan ferz bû , bextê xwe şê - nand , bi tenê çendekên wan dest bi şer û kuştinê kirin . Xwedê mirovên zalim û bêbext nas dike .

247) Pêxemberê di wan ji wan re got : Xuda ji we re Talût kire mîr .

Wan got : Ma çawan Talût dibe mîrê me , em ji mîrîtiyê re , bi her awayî ; jê layiqtir in , ew ne dewlemend e ko arî - kariya me bike . Pêxemberê wan got : Xwedê ji mîrîtiyê ra , Talût ji we çêtir girtiye . Xuda Talût kiriye serekê we . Bi zanîn û zexmiya xwe Talût ji we zêdetir e .

Xuda ji kîjkî re dixwaze sercrazî û nezinahiyê dide .

Kerema Xwedê mezin e , û zanîna wî kûr û fireh e .

248) Gava lawên Israîl ji pêxemberê di xwe hiceta mîrîtiya Ta - lût xwestin , wî ji wan re got : Ew ê ji we re Tabûtê bî - ne (I) .

Di vê Tabûtê de tiştine welê hene ko bi arîkariya wan tirs na keve dilê we , hon rahet dibin û mêraniya we dişide .

Û di vê Tabûtê de ji pêmayên malbatên Mûsa û Harûn çend tişt peyda dibin . Milyaket vê Tabûtê hildigirin , û bi ha - tina vê Tabûtê Xuda rastiya gotina pêxemberê we şanî we dide ; heke hon mirovên bawermend in ...

249) Gava Talût bi eskerê xwe ve ji bajarê Qudsê derket ; Talût ji wan re got : Xuda we , bi ava çemekî , dê biceribîne . Yên ko ji ava wî çemî venexwar , ew ji min in , û yên ko vexwar ne ji min in , meger ko mistekê bitenê vexwin , ev ne xem e .

Lê gava Talût û eskerên di wî gihastin lêva avê , piraniya

(I) Hin dibêjin ew Tabût Sendûqek bû , li gora hinan ew lege - nekê zêr bû , ji bihuştê hati bû û tê de , dilên pêxembe - ran dihatin şuştin .

eskerên wî ji ava çemî têr vexwarin , bes hindikê wan dest jê kişandin .

Gava Talût û bawermendên ko ji ava çemî venexwarin û pê bindestiya xwe şanî Talût dan , derbasî avê bûn , wan ji hev û du re digotin : Îro em bê taqet in , em ni karin bi Calût û eskerên di wî dest bi şer û kuştinê bikin , jû pê ve ew pir in , em hindik in .

Lê yên ko ji kerema Xwedê baweriya xwe ji dil anî bûn û yeqîn dikirin ko ew rastî Xwedê bên digotin : Bi destûra Xwedê çend car hate dîtin ko hindikahî zora piraniyê bi - riye ...

Heçî xudansebr in digehin nisret û kerema Xwedê .

250) Gava wan , bi Calût û eskerên di wî , dest bi şer û kuştinê kirin , Talût û eskerên wî got : Xudânê me é mezin... Me bi sebr û mêraniyê bişidîne û li ser qewmê kafiran nisretê bide me .

251) Xuda nisret da wan û bi destûra Xwedê zora dijminên xwe birin û Dawûdî Calût kuşt . Xwedê jê re pêxemberîtî û mîrîtî da û jê re , her çi jî wî xwest , da zanîn .

Heke Xwedê destê hinan bi hinan ne girta û bi vî awayî di dinyayê de tixwîbên rêz û tertîbê qaîm ne kira , dinya xira dibû , lê kerem , qencî û piyariya Xuda li ser erd û ezmanan e .

252) Ev ayetên Xuda ne , em ji te re didin zanîn , bê şik û şibhe ev rast in û tu jî pêxemberê Xuda yî .

253) Me hin pêxember , ji hinên udî çêtir girtine . Hin ji wan hene ko bi wan re Xuda rastbirast peyiviye . Xuda qedrê hinan ji hinan bilindtir kiriye . Me ji Îsa kurê Meryemê ra mûcize û hicet dan û me ew bi rûhê miqedes zexm kirin . Heke Xuda bixwesta , piştî hatina pêxemberan û ayetên Xwedê yên ko şanî reya rastiyê dikin , xelk hev û du ne di - kuştin ; lê wan bi hev ne kirin ; birekî ji wan bi dîne Xwedê baweriya xwe anîn , birekî din kafir bûn . Heke Xuda

bixwesta ew li hev ne diketin û hev û du ne dikuştin . Lê Xwedê her çî jî dixwaze dike .

- 254) Gelî bawermendino ... Ji malê xwe tiştên ko me bi dana wan emrî we kiriye bidin ; bidin berî wê roja ko tê de kirin nî ne , hevalîtî û xatir girtin nî ne û kes ni kare mehdera kesekî bike .

Ën ko kafir in , zalim in û ên ko zekatên xwe ne dane , weke kafiran zilm li nefsa xwe kirine .

- 255) Xwedê yek e û ji wî pê ve tu Xuda nî ne , sax e ; her sax e ; abadîn e ; her hebû , her heye û çûna wî nî ne . Ne diponije û ne jî radize .

Her tiştên erd û ezmanan milkê wî ne . Tu kes bê destûra Xwedê ni kare mehdera kesekî bike .

Ew pêşî , hal û dawiya me dizane . Ew bi qasî daxwaz û destûra xwe , me digehîne zanîna xwe .

Textê wî dora erd û ezmanan digire û parastina erd û ezmanan jê re ne tu zehmet e . E bilindtir , ê mezintir , û ê çêtir ew e .

- 256) Di dînê Xuda de , zorkirin nî ne . Tu kesî ji bona ko ew bibe misilman me êşînin . Edî bi kerema Xwedê kufr û dîn, rastî û ne rastî ji hev veqetiyane .

Yên ko destên xwe ji parastina Taxûtê , ji pûtên mişrikan kişandine û baweriya xwe bi Xwedê anîne ; wan destên xwe xistine destikeke xurt û jê venaqetin . Xwedê dibihîse û zana ye .

- 257) Xuda piştixurtî û arîkarê bawermendan e . Xuda wan digihîne ronahiyê , lê muîn û arîkarê kafiran Iblîs e , û ew wan ji ronahiyê dibe tariyê . Kafir wê bikevin agirî û ew her tê de dê bimînin .

- 258) Ma te ew ne dîtiye ? ... Ew Nemrîdê ko ji kerema Xwedê xudan milk û dewlet bû bû , paşê nefsmezinî kir û rabû bi Ibrahîm re di mesela mezinahiya Xwedê de pev çû ... Galva Ibrahîm jê re got : Xuda nê min ew e ko dimirîne û miriyan vedijîne. Nemrîdê got: Ez jî dimirînim û vedijînim; Lê

gava Ibrahîm lê vegerand û got : Xudayê min rojê ji roj-helatî dide hilatin , ka tu wê ji rojavayî bide hilatin. Vê gavê Nemrîdê kafir şaş bû .

Ji ber ko Xwedê zaliman na gihîne reya rastyê ; ew ji kerem , piyarî û arîkariya Xwedê dûr in .

259) Ma te ne bihîstiyê ... Ji wî mirovê ko di ber gundekî hilweşandî re derbaz dibû û gava halê gundê wêran û kambax dît ji xwe re got : Ma Xwedê çawan vî miriyî , vî gundî , vî xirbeyî dikare ji nû ve ava bike . ew Xuda ew mirov mirand , sed sal mirî hişt û piştê wî/ve-jand û jê pirsî : Tu çiqasî li vir mayî ? Wî got : Rojê-kê an danê rojêkê . Xuda got : No ... sed sal in tu lê yî . Li xwarin û vexwarina xwe mêze ke , ew xira ne bûne; li kerê xwe jî binêre ; em dixwazin tiştê , ko me anî se - rê te ji xelkê re bibe ibret û li hestiyên kerê xwe fed - kire ... Me çawan hestiyên wî dane hev û piştê me goşt li wan kiriye .

Gava wî ev tiştên ha dîtin got : Min zanî , Xuda bi her tiştî dikare .

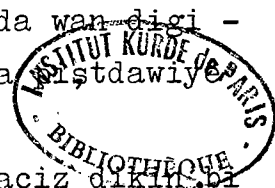
260) Wê demê bînin bîra xwe ... Gava Ibrahîm got : Xudanê min ji kizema xwe pêş min bike , tu çawan miriyan vedijîni ? Xuda got : Ma te hêj baweriya xwe bi min ne aniye ? Ibrahîm lê vegerand û got : Çawan ... Min baweriya xwe bi te aniye .

Lê dixwazim bi çavê xwe bibînim û pê dilê xwe bişidînim . Xuda jê re got : Çar teyran bîne û wan xweş nas bike û paşê wan teyran ker bike , perçe bike û her perçeyekî ji wan bavêje ser çiyayekî , piştê banî wan bike , lez û bez ew ê bîn cem te û êdî bizane ko Xuda delal , xwedîqudret û fêris e .

261) Yê ko di reya Xwedê de ji malê xwe bi xweşdiliyê didin, mîna tovekî ne ko jê heft sinbil derketiye û her sinbile-

kî wî sed heb girtine . Xuda ji kîjkî re dixwaze du caran dide . Xuda zana ye û comerdiya wî mezin e .

- 262) Yên ko malên xwe , bê minet û bi xweşdiliyê di reya Xwedê de didin û êdî qala qenciya xwe na kin , Xuda wan digi - hîne xeyr û kerema xwe . Ji bona wan di roja piştawiyê de tirs nî ne û ew xemdar na bin .
- 263) Gava parsek , di xwestina sedeqeyê de , we aciz dikin , bi wan re gotineke şîrîn û efiw kirina qisûra wan , ji da - yineke bi minet û eza , çêtir e .
Xuda dewlemend û dilnerm e .
- 264) Gelî bawermendino ... Xeyr û qenciya sedeqeyên xwe bi mi - net û ezayê xira ne kin , me bin mîna wan ko ji ber dîtina xelkê ji malê xwe tiştêkî didin lê baweriya xwe bi Xwedê û bi roja piştawiyê ne anîne . Ew mîna zinarekî ne ko ax li ser e , baraneke xurt lê dikeve , ax diçe û zinarê hişk rût dimîne . Ew ji xeyra qenciya xwe bê behr di - bin .
Xwedê reya qencî û راستiyê pêş kafiran na ke .
- 265) Lêbelê yên ko malê xwe di reya Xuda de ji bo pêkanîna emr û mirazên Xwedê û ji bo zexmkirina baweriya xwe di - din , mîna bistanekê cihbilind in ko lê baeaneke xurt datê an xunavek û hatina wê ducar dibe . Xuda tiştên ko hon dikin dibîne .
- 266) Ma kesek ji we dixwaze ko ew xudanê dehlekê , bi av û kanî , têr darên xurme û mêw û fêkî û ew pîr be û zaroyên wî piçûk bin û biderbekê babilîskeke germ û agirnak wê dehlê bişewitîne ? Xuda bi vî awayî ayetên xwe pêş we di - ke heta ko hon serwext bin .
- 267) Gelî bawermendino ... Ji kedên xwe ên qenc û/zadên erdê ko me ji we re da gihaştin di reya Xwedê de bidin .
Gava didin , tiştine qenc û hêja bidin , tiştine welê ko heke ji we re bihata dayîn , we ne seba şermisariyê lê bi kef û xweşdiliyê bîstandana .

Bizanin ko Xuda dewlemend e û qedrê evdên xwe digere .

- 268) Iblîs we bi belengaziyê ditirsîne û şîretên çavtengiyê li we dîke . Xuda bi efiw û kerema xwe bext dide/^{da}we . Xuzana ye ; kerem û comerdiya Xwedê mezin e .
- 269) Xwedê ji kîjkî re dixwaze ilm û xirifetê dide û Xuda bi vê dayînehê xeyrekê mezin digehîne wî. Lê bi tenê mirovên birewer û eqilmend qedr û bihayê xî ilmî dizanin û pê emel dikin .
- 270) Xuda tiştên ko we ji malê xwe di reya wî de daye an nezra ko we kiriye dizane ; kes nî kare zaliman ji ezabî bifi-litîne .
- 271) Heke hon sedeqe xwe aşikare didin çê ye , lê heke hon , ji belengazan re , bi dizî didin hêj çêtir e .
Sedeqa we hin gunehên we hiltîne . Xwedê tiştên ko hon didin an dikin dizane .
- 272) Pêxemberê min ... Anîna mirovan ser reya rastiyê ne wa - cibê te ye . Xuda her kesê ko dixwaze digihîne rastiyê . Tiştên ko hon ji malê xwe didin , xeyra wê ji we re ye . Hon xeyra her tiştê ko seba xwestina rizaya Xwedê didin bi zêdahî wê bibînin û tu neheqî li we na yê kirin .
- 273) Arîkariya hewcedaran bikin yên ko di reya Xuda de , di şer û kuştinê de ne û nî karin dest bi ticaretê bikin , ên nezan wan dewlemend dihesibînin , ji ber ko ew belengaziya xwe pêş xelkê na kin , lêbelê Pêxemberê min , ji rengê rûyên wan tu wan xweş nas dikî . Ew bi xwestina sedeqeyê xelkê aciz na kin .
Gelî camêrino ... Heke hon arîkariya wan dikin Xuda pê dizane . Xuda dizane we ji kê re da û ji bona çi da .
- 274) Yên ko ji malê xwe , di reya Xwedê da şev û roj , bi dizî an bi aşikare didin , xeyra Xwedê digehe wan , di roja piştawiyê de ji wan re tirsê ezêb nî ne û ew xemgîr na bin .
- 275) Yên ko faizê distînin , halê di wan di roja piştawiyê de , gava ji gora xwe radibin , mîna wan in ko Iblîs de-

stê xwe da ye wan û ew gêj û dîn bûne .

Ji ber ko wan got : Kirîn û firotin mîna standina faizê ye .

Ne werê ye ... Xuda kirîn û firotin helal , lê standina faizê heram kiriye . Lê yê ko bi emrê Xwedê birewer dibe û êdî dest ji standina faizê dikişîne , gunehê wî tê efiw kirin û faizên ko wî berî emrê Xwedê standi bû , jê na yê pirs kirin .

Lê yên ko piştî emrê Xwedê ji nû ve faizê distînin wê bivekin agirî û tê de wê her bimînin .

276) Xuda keda faizê xira dike û malê ko jê sedeqe tê dayîn digihîne zêdahiyê . Xuda ji kafir û gunehkaran hez na ke .

277) Yên ko bawermend bûne û tiştine qenc pêk anîne , nimêja xwe kirine û zekatê dane sewaba wan li nik Xuda heye . Xuda wan digihîne sewabê .

Ji bo wan di roja piştawiyê de tirs nî ne û ew xemdar na bin .

278) Gelî bawermendino ... Ji Xuda bitirsin û dev ji standina faizên mayîn berdin ... Heke we baweriya xwe bi Xwedê aniye .

279) Heke we dev ji standina faizê bernedaye , bizanin ko hon bi Xuda û bi pêxemberê wî di serî de ne . Lê heke hon tobedar dibin rêsmalê we ji we re ye . Zilmê me kin da ko zilm ne gihe we .

280) Heke deyndarê we di tengasiyê de ye , li hêviya destfirehiya wî bimînin û eger hon di heqê xwe diborin ji we re hêj bi xêrtir e . Heke we bizaniya ...

281) Ji wê rojê bitirsin ko hon ê bigehin Xudayê xwe . Tê de her kes li gora emelê xwe , li ser heq û edaletê , berpirsiyar dibin û neheqî li we na yê kirin .

282) Gelî bawermendino ... Gava hon hon deynakî dikin û ji bo veqerandina vî deynî wextekî datînin, divê hon vî binivîsin, bilê katibekî, bi çî awayî hon li ser veqerandina vî deynî li hev hatine, li gora wê binivîse .

Bila yê ko dinivîse , herwekî Xuda jê re da elimandin rast binivîse û xwe ji vê nivîsandinê ne de paş .

Deyndar divê ji katib re teqrir bike û ji Xuda bitirse ji deynê xwe tiştêkî kêr ne ke .

Lê heke deyndar kêmaqil , lal an sefih e û ni kare teqrîr bike , bila weliyê wî , ji bo wî , li gora rastiyê teqrîr bike .

Di vê pirsê de banî şahidan jî bikin . Şahid divê dido û mêr bin , heke dû mêr peyda na bin bila mîrek û du jin bin . Jin divê dido bin da ko heke yekê ji wan ji bîr dike şahida din bikare arîkariya wê bike .

Gava ji bo şehdetiyê banî şahidan dikin bila ew xwe jê ne din paş .

Deyn piçûk be mezin be tiralî û kêmgirtinîyê me kin , her , dest bi nivîsandina deynî û dema veğerandina wî bikin .

Emrê Xwedê ji adet û daxwazên we zêdetir li gora edaletê ye û nivîsandina deynî li nik Xuda hêja ye , ji ber ko seneda we a deynî gotina şahidan dişidîne û îşê we pêk ditîne û we ji şik/şibheyê diparêze ; meğer ko dan û standina we bi malhazirî çêdibe ; vê gavê ne nivîsandina senedê ji we re ne tu guneg e .

Her hal ko firset ket destê we di dan û standinê de her banî şahidan bikin . Bila ji katib û şahidan re tu zerer ne gihe ; divê ew îsê xwe li gora rastî û edaletê pêk bînin û hoh jî bi wan re li gora rastî û edaletê bimeşin . Ko zererê we giha katib û şahidan , hon gunehkar dibin . Ji Xuda bitirsin , hon dibînin ko Xwedê we hînî zanînê dike .

Xwedê her tiştî dizane .

283) Heke hon di seferê de ne û katibek na keve dest , bila deyndarê we ji we re gerewekê bide . Lê ger hon ji hev û

dû ewle ne û gerew na stînin , divê deyndar ji Xuda bi -
tirse û deynê xwe bide

Şahid divê tiştên ko dizane veneşêre û bi esehî şehdetiyê
bide . Şahidê ko zanîna xwe vedişêre , dilê xwe gunehkar
dike . Xuda tiştên ko hon dikin pê dizane .

- 284) Her tiştên erd û ezmanan milkê Xwedê ne . Tiştên ko di
dilê we de ne , heke hon ew vedişêrin an aşikare dikin
Xuda pê dizane , û bi we re hesabê wan dike .

Xuda ji kîjkî re dixwaze efiw û toban dide û her kesê ko
dixwaze diezibîne . Xwedê bi her tiştî dikare .

- 285) Pêxember baweriya xwe bi kitêba ko jê re nazil bûye aniye,
misilmanan jî baweriya xwe pê anîne .

Hemî bawermendan baweriya xwe bi Xwedê , bi melaîketên wî,
bi kitêbên wî û bi pêxemberên di wî anîne û ew tu ferq na
xin di navbera şandiyên Xwedê .

Hemîyan got : Xudanê me , me emrê te bihîst û me tev da
bindestiya te kirin û em gî ketine bextê te .

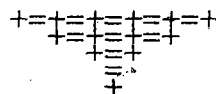
Em hevîdarên kerema te ne ; efiw û tobê bide me ; em ê ve-
gerin ba te .

- 286) Xwedê li tu kesî ji qiweta wî bêtir bar na ke . Barê her
kesî li gora taqeta wî ye . Keda her nefsekê jê re ye .
Her kes qencî û neqenciye ji nefsa xwe re dike ; û mêva -
nê êmelê xwe ye . Xudanê me , me ji ber guneh û ji birki-
rinên me ber pirsîyar me ke .

Weke ên berî me , tiştîne giran li me bar me ke .

Xudanê me , barê me ji taqeta me zêdetir me ke .

Gunehên me efiw bike û tobê bide min . Me ji rehm û dilo-
vaniya xwe dûr me ke ; me bigihîne xifran û mihriyaniya
xwe . Xudanê me tu î , em ketine bextê te , û
li ser qewmê kafiran nisretê bide me .

I I I

S U R E Y Ê M A L B A T A I M R A N

D U S E D A Y E T I N , D I M E D Î N Ê D E D A H A T I Y E .

B I N A V Ê X U D A Y Ê P A K Ê D I L O V A N Û M I H R I V A N .

- 1) E . L . M : ji wan herfan miraz çî ye Xwedê dizane .
- 2) Ji Xwedê pê ve tu Xuda nî ne , yê sax û abadîn ew e , ew her hebû , her heyê û her dê hebe , çûna wî nî ne .
- 3) Xwedê ji te re bi delîl û hicetan Quran şandiye xwar û Quran hikmên kitêbên din tesdîq dike . Berî Quranê Tew - rat û Incîl nazil bû bûn .
- 4) Da ko ew reya rastiye pêş xelkê bikin . Berî dahatina wan , Xwedê kitêbên din jî şandine xwar , wan jî rastî û xwarî ji hev dikirin . Yê ko ayetên Xwedê inkar kirine û pê kafir bûne ji wan re ezabekî giran heye . Xuda xurt e û tola xwe vedike .
- 5) Xuda her tiştên erd û ezmanan dizane , jê tu tişt na yê veşartin .
- 6) Ew e ko di maka deya we de , li gora daxwaza xwe , şik - lekî dide we . Ji Xwedê pê ve tu Xuda nî ne , ê xudan - qudret û fêris ew e .
- 7) Ew e ko ji te re Quran rêkiriye , Manayê hin ayetên Qu - ranê , kifş in , sehkirina wan hêsanî ye û ew ayetên ha hîmên Quranê ne , hinên din managiran in , mana wan , zû bi zû , na yê sehkirin .

Mirovên dilxwar û fitnekar dikevin pey ayetên managiran û , li gora daxwazên xwe , mana wan ayetan seh dikin û didin sehkirin û pê dest bi fitne û fesadiyê dikin .

Ji Xuda pê ve tu kes mana wan ayetên/nî zane , û bi awayî giran
li hevanîna manayên wan, ne şehreza ye .

Mirovên zana û dilpak dibêjin : Me baweriya xwe bi hemî
ayetên Xuda anîne , ew hemî ji wî ne , li serser û li ser
çavên me ne . Lê bi tenê zelumên bijîr digehin vê rastiyê.

- 8) Mirovên zana û dilpak dibêjin : Xudanê me , te em kirin
reya rastiyê , êdî , şik û dudiliyê ji me dûr bike , me jê
safî bike , me bigihîne piyariya xwe , efiw û tobê bide
me . Keremkar tu î û em ji te hêvîdar in .
- 9) Xudanê me ... Tu me hemîyan , di rojekê ko di hatina wê
de tu şik nî ne , dê bicivînî . Tu bextê xwe xira na kî .
- 10) Divê kafir bizanin ... Dewlemendî û zar û zêç , wan , ji
ezabê Xwedê na filitîne .Ew ardûyên dogehê ne .
- 11) Ew baweriya xwe , mîna milletê firewn û qewmên berî wî ,
bi ayetên Xwedê na yênin , û ayetên Xuda inkar dikin . Xwe-
dê ew êşandin . Xwedê bi ezêbekî giran diêşîne .
- 12) Pêxemberê min ... bêje wan : Zora we wê bête birin , honê
bikevin dogehê ; dogeh çî dereke têrezab e . Dogeh cihê êş
û perişaniyê ye .
- 13) Di roja şerê Bedir de , gava du bir rastî hev hatin ,
tiştên ko di wî şer û kuştinê de qewimîne delîl û hecetên
pêxemberîtiya Cenabê Mihamed pêş xelkê dikin .
Ji wan du biran yek misilman êdî kafir bû . Misilmanan di
reya Xwedê da dest bi şer û kuştinê kiri bûn .
Herçend misilman hindik bûn , lê kafiran ew ji xwe du ca-
ra betir didîtin û misilmanan zora kafiran birin .
Xwedê her kesê ko dixwaze bi nisreta xwe zexm dike . Di
vê de , ji bo mirovên bîrewer ibretine mezin hene .
- 14) Jin û hevîn , zar û zêç , bar bi bar zêr û zîv , xweşî û
dewlemendî , hespên esfl , keriyên pez û dewaran , çêre û
zeviyên fireh tiştine têrxeml in , hejkirina wan şîrîn û
dilrevîn xuya dibe , lê ew tişt hemî malê dinyayê ne ,
dergehê çaktir û bilintir dergehê Xuda ye .

- 15) Pêxemberê min ... bêje wan : Ez ê ji we re bi tiştêkî hêj bixêrtir mizgîniyê bidim . Li ba Xwedê ji bo mirovên dilpak û bawermend bihuştine bi av û kanî hene û ew tê de her dimînin û di wê de ji bo wan jinên paqij û bedew peyda dibin û rizayê Xuda ê giranbiha digehe wan . Xwedê emelên evd û beniyên xwe dibîne .
- 16) Ew in ko dibêjin : Xudanê me , me baweriya xwe bi te aniye , ji gunehên me bigere , tobe bide me û me ji ezabê agirî biparêze .
- 17) Yên ko xudansebr in , xudanbext in , itaetkar in , camêr û comerd in û di sagurî de radibin nimêja xwe .
- 18) Xuda delilên xwe anîn ko ji Xwedê pê ve tu Xuda nî ne . Milyaket û bawermendên zana jî rabûn bi edaleta wî mikur hatin û gotin : Ji Xuda pê ve tu Xuda nî ne , yê delal, ê xudanqudret û fêris ew e .
- 19) Dînê heq li ba Xwedê , dînê islamê ye .
Xudankitêb berî/^{di}heqê islamiyetê de berberiyê ne kirine; lê gava delîl û hicetên rastiya dînê islamê hate zanîn wan berberiya hev û du kirin û ew ji ber dextsê bi hev ketine .
Yên ko ayetên Xwedê inkar dikin û pê kafir dibin divê bizanin ... Xuda zû diêşîne û zû jî digehîne qenciye .
- 20) Ko Cuhî û Filan di heqê dîn de berberiya te kirin ; bêje wan : Min xwe û bindestên xwe spart Xwedê . Ji nezanan bipirse : Gelo we baweriya xwe aniye ? Heke gotin belê , ew ketin ser reya rastiye ; heke gotin no , bizane ko wacibê te agahkirina wan e . Xuda emelên evdên xwe dibîne .
- 21) Yên ko ayetên Xwedê inkar kirine û pê kafir bûne û bêrê. pêxemberên Xwedê kuştine û dest bi kuştina şîretkerên reya Xwedê kirine ; bila bizanin ... Ji bo wan ezabekî dijwar heye .
- 22) Emelê wan bi kêrî dinya û axiretê na ye , halê wan li her du dinyayê xirab e û kes ni kare wan ji ezabê Xwedê bifilitîne .

- 23) Ma tu wan na bîni ... Ew cuhiyên ko ji kitêba Xwedê xudanbehr in , li ser meselekê li hev ne kirin û gava ji bo helkirina wê meselê , li gora kitêba Xwedê , me banî wan kir , birekî ji wan kitêba Xwedê avêtin pişt guhê xwe û jê xwe dane paş .
- 24) Ji ber ko wan digot : Agir bi tenê di rojên hejmartî de dest bi me dide û wan bi vê gotina bêesas nefsmezinî fikir û pê nefsa xwe dixapand .
- 25) Gelo halê wan çito bibe ... Di wê rojê de ko , di hatina wê de tu şik nî ne gava em wan dicivînin û tê de her kes bi kedê xwe berpirsiyar dibe û neheqî nî ne û na yê kirin .
- 26) Pêxemberê min ... Bêje : Xudayê min , tu xudanê milkê şahî û dewlemendî yî , tu ji kîjkî re dixwazî padişahiye didî û ji kîjkî dixwazî padişahiye distîni , her kesê ko tu dixwazî serfiraz û serbilind dikî û her kesê ko dixwazî reben û şermisar dikî , qencî di destê te de ye , tu bi her tiştî dikarî , ê xudanqudret tu î .
- 27) Bi fermana te şev digehin rojê û roj digehin şevê , û ew hin kurt û hin drêj dibin ; tu ji miriyan saxan û ji saxan miriyan dertîni . Ji kîjkî re dixwazî bê hesab mal û milk didî .
- 28) Nabe ko mirovên bawermend dest ji misilmanan berdin û ji xwe re kafiran bikin hevalbend û arîkar .
Yê ko wisa kiriye li gora emrê Xwedê ne meşiyaye ; meger ko cih li we teng dibe û hon bi wan re midarayê dikin. Xwedê , emrê xwe pêş we dike û we bi ezabî ditirsîne ; guh bidin ê . Dergehê we dergehê Xuda ye . Dergehê we ê paşîn, dergehê Xuda ye .
- 29) Bêje : Tiştên ko hon di dilê xwe de vedişêrin an eşkere dikin , Xuda pê dizane . Her tiştên erd û ezmanan jê re xuyanî ne . Xuda bi her tiştî dikare , yê xudanqudret ew e .

- 30) Di roja piştawiyê de , her kes kedê xwe jê qenc û xirab , di ber xwe de , wê bibîne û ji xwe re dê bêje : Xwezî emelê min ê xirab nîzîkî min ne hata . Xwedê di - xwazê ko hon dest ji gunehan berdin . Xuda' bi evdên xwe re mihriwan û dilnerm e .
- 31) Pêxemberê min ... Ji Cuhî û Filan re bibêje : Heke hon ji Xwedê hez dikin , werin bindestiya min bikin , dako Xwedê jî hejî we bike û di gunehên we bibore . Xuda efiw û toban dide , Xwedê piyar e .
- 32) Bêje ... Bindestiya Xwedê û pêxemberê di wî bikin , heke hon xwe jê didin paş , bizanin ko Xuda ji kafiran hez na ke .
- 33) Xuda Adem , Nûh , Malbata Ibrahîm û Imran ji bo erd û ezmanan bijartine .
- 34) Ew hemî ji çêliyekê ne , ji xwîn û rayekî ne . Xuda dibihîse û Xwedê zana ye .
- 35) Bînin bîra xwe ... Jina Imran ji Xudanê xwe re goti bû : Xudayê min , ev zaroyê ko hêj di maka min de ye , min ji te re nezir kiriye , tu wî ji xwe re qebûl bike ; ji ber ko tu gotina min dibihîsî û qesda min dizanî .
- 36) Gava jina Imranî zaroyê xwe anî û dît ko keçikek e , dilê wê şikiya û got : Xudanê min , min keçikek anî .
Xuda zanî bû çî zaye , ji xwe keçikek ne kurek e .
Jina Imran got : Min navê wê kir Meryem ; û min keça xwe û çêliyên di wê , bi te sipart , Xudayê min , wan ji Iblîsê recimkirî bisitirîne .
- 37) Xuda Meryem bi awakî delal qebûl kir û wî ew bi xweşî da xweyî kirin û Zekerîya bû bergerê wê . Her cara ko Zekerîya diçû balê , didît ko cem Meryemê zad û fêkî peyda dibûn . Zekerîya jê pirs kir û got : Lê Meryemê , ev zadê ha ji kû tê ? Meryemê got ê : Ev zad ji bal Xuda ve ye , ji ber ko Xuda ji her kesî re ko dixwaze rîzqekî bêhisab dide .

- 38) Zekeriya hema derbazî hundurê mezela xwe bû û got : Xudayê min , ji kerema xwe ji min re zarokekî çak bide , ji ber ko tu diayan dibihîsî .
- 39) Ew hêj di mihrabê de disekinî û nimêj dikir ko Cebraîl banî wî kir û got : Xuda , ji kerema xwe , bi Yehyê mizgî - niyê bi te dide , Yehya tesdîqdarê hatina Îsa Pêxember , ji bal Xwedê ve ye . Yehya ji mirovên salih re dê bibe Pê - xemberek , û wê bibe mirovekî pehrîzkar û mezinê milletê xwe.
- 40) Zekeriya lê vegerand û got : Ma çawan ji me zarokek çê - dibe , ez pîr im û jina min stewr e ? Cebraîl got ê : Emrê Xwedê ev e ; û Xuda her çi jî dixwaze dike .
- 41) Zekeriyayî got : Xudanê min , delîlekî pêş min bike da ko ez bi avîsbûna jina xwe bawer bim .
Xuda got ê : Ka ji te re delîlek ; tu ê sê rojan bêdeng bimînî , lal bibî û bi xelkê re bi îşaretan bipeyivî .
Navê Xudanê xwe her bine bîra xwe û şev û roj dest ji kişandina tesbîhê bermede .
- 42) Wê demê binin bîra xwe ... Cebraîl ji Meryemê re got : Lê Meryemê , Xuda tu bijartiyê û ji gunehaî paqij kiriye . Xwedê tu ji hemî jinên dinyayê çêtir girtiye .
- 43) Lê Meryemê ... Ji Xudayê xwe re bindestiyê bike , guhdarî emrên wî bibe û bi nimêjkeran re secde bibe Xudayê xwe û xwe lê bitewîne .
- 44) Pêxemberê min ... Qiseyên Meryem , Zekeriya , Yehya û Îsa tiştine xeybê ne ; em ê ji kerema xwe wan tiştan bi te didin zanîn ; herwekî gava ji bo bijartina bergerê Meryemê , bist û heft mirîdên Dergehî , qelemên xwe avêtin avê û gava ew li hev ketin , tu ne li cem wan bûyî û pê ni zanî .
- 45) Wê demê binin bîra xwe ... Cebraîl got : Lê Meryemê , Xuda bi pirsekê mizgîniya kurekî bi te dide , navê wî Mesîh Îsa kurê Meryemê ye . Qedrê wî , di dinya û axiretê de wê mezin bibe ; ew yek ji yên nîzîkî Xuda ye .

- 46) Ew , hêj di landika xwe de , bi xelkê re wê baxêve û di mezinahiya xwe de jî bi wan re dê bipeyive .
Ew ji dilpakan e .
- 47) Meryemê got : Xudayê min , tu mêr nîzîkî min ne bûye , çawan ji min zarokek çêdibe ? Cebraîl got ê : Emrê Xwedê ev e , Xuda her kesê ko dixwaze dixuliqîne . Ji xwe gava Xwedê bi çêbûna tiştêkî mirad dike , ji wî tiştî re di - bêje : Bibe , û ew tişt çêdibe .
- 48) Xwedê jê re kitêb û hikmetê û Tewrat û Încîlê dê bide zanîn .
- 49) Xuda Îsa , ji lawên Israîl re , bi pêxemberîtiyê dê bişîne û Îsa ji wan re dê bibêje : Ez ji bal Xuda ve , bi ayet û delîlan hatime nik we . Lawên Israîl wê jê bipir - sin û bibêjin : Delîlên te çi ne . Îsa ji wan re dê vege - rîne û wê bibêje : Ez ê ji ax û heriyê ji we re teyrekî çêkim û jê re bi kerema Xwedê can bidim , ez ê yên ko ji deya xwe kor bûne , sax bikim ; çavên wan dê vebin ; û nexweşên bawesînê bigehînim saxiyê û bi destûra Xwedê mi - rîyan vejînim ; û herçend jî min tiştên ko hon dixwin û mala xwe de kom dikin ne dîtine , ez ê navê wan bi we bi - dim zanîn . Ev delîl û hicetên pêxemberîtiya Îsa yên hêja ne ; heke we baweriya xwe pê aniye ! ...
- 50) Îsa wê bibêje : Ez tesdîqdarê kitêba we Tewratê me û tiştên ko ji we re hatê heram kirin , ez ê wan ji we re dîsa helal bikim û ez , ji we re , bi ayetên Xuda tîm , ji Xwedê tirsîyar bibin û bindestiya min bikin .
- 51) Ji ber ko Xuda , Xudayê min û we ye , jê re taet û iba - detê bikin , reya rast ev e ; û reya rast , reya Xwedê ye .
- 52) Gava Îsa bi kafiriya cuhiyan hesiya , pirsî û got : Di reya Xwedê da , heval û arîkarên min kê ne ? Hewariyan lê veşerand û got : Em di reya Xwedê de arîkar û destbrayên te ne ; me baweriya xwe bi Xwedê aniye û tu bibe şahidê me ko em misilman in .

- 53) Xudayê me , me baweriya xwe bi Incîla ko te şandiye xwar anîye û bîndestîya pêxemberê te kiriye , me ji şahîdên mezinahiya xwe bihesibîne .
- 54) Cuhî di heqê Îsa Pêxember de , dest bi bêbextiyê kirin . Xuda jî di heqê cuhiyan de welê kir . Xuda di her tis,tî de , ji her kesî xurtir e .
- 55) Bîne bîra xwe ... Xwedê , ji Îsa re got : Pêxemberê min , ez ê te binivînim û piştê te bal ezmanan , cihê melyaketan ve hilînim û ez ê te ji dijminên te pak û safî bikim . Ez ê tabîên te , di axîretê de , li ser kafiran serfiraz û cihbilind bikim . Di roja pişdawayî de kafir wê bîn pêşîya min , û wê bikevin hafa min , û li ser tiştên te ko we bi hev ne dikir , ez ê pîrsa xwe ya paşîn bibêjim û hikmê xwe bidim .
- 56) Ez ê kafiran , di dinya û axîretê de , bi ezabekî giran biêşînim ; kes ni kare tê de arîkariya wan bike .
- 57) Lê yên ko misilman bûne û tiştîne qenc li hev anîne , em ê wan bigihînin kerem û comerdiya xwe . Xuda jî xedaran hez na ke .
- 58) Em bi wehî û ayetên xwe ji te re tiştên hêja û hikmetdar didin zanîn .
- 59) Zayîna Îsa , li ba Xwedê weke afirandina Adem e ; Xuda Adem ji axê da afirandin û jê re got : Bibe û ew çêbû .
- 60) Herçî ko ji bal Xuda we ye bêşik rast e , dudiliyê me ke .
- 61) Piştî hatina delîl û hicetên Pêxemberîtiya Îsa , heke dîsa hinan berberîya te kir , bêje wan : Gelî mirovino... Werin , em banî jinên xwe û wê , zaroyên xwe û we , nefsên xwe û we bikin û piştê niyazmendên Xuda bibin û ji bona derewkeran dest bi xwestina laneta Xuda bikin . Yên ko Pêxemberîtiya Îsa inkar dikin , divê bikevin laneta Xwedê .
- 62) Ev qiseyên hanî , qiseyên rast in . Ji Xuda pê ve , tu

Xuda nî ne , ji Xwedê pê ve delal , fêris û xudanqudret tu kes nî ne .

63) Heke wan ji qebûlkirina rastiyê xwe dane paş , bila bizanin , Xuda mifsidan nas dike .

64) Pêxemberê min ... Ji Cuhî û Filan re bêje : Xudankitê bino ... Werin em ê li ser qiseya ko , di heqê wê de , gotina kitêb û pêxemberên Xuda yek e li hev bîn û em bibêjin : Em yekîtiya Xwedê dizanin , ji Xuda pê ve , ji tu kesî re , ibadetê na kin , tu kesî na kin hevri û hempayê wî , ji wî pê ve tu kesî na hesabînin mezin û sermiyanê xwe . Pêxemberê min ... Heke wan xwe jê dane paş , bêje wan : Hon bibin şahidê me ko me baweriya xwe bi yekîtiya Xwedê aniye , û em misilman in .

65) Geli xudankitêbino ... Cuhî dibêjin , Ibrahîm ji me ye ; File jî dibêjin , no ew jî me ye ; çire hon wisa berberiya hev û du dikin , ma hon bîr na bin ko Tewrat û Incîl , ji wê re piştî wî hate rêkirin .

66) Hon çi millet in ... Bi tiştê ko hon esl û rastiya wî dizanin qail na bin û baweriya xwe pê na yênin , zidê wî dimeşin ; û bi tiştê ko hon ni zanin berberiya hev û du dikin . Xuda pê dizane , lê hon pê ni zanin .

67) Ibrahîm ne Cuhî , ne jî File , lê misilmanekî pak û dilrast bû û ne ji koma kafiran bû .

68) Nîzîkên Ibrahîm ew in ko li ser şopa wî çûne û ew jî pêxember û mirovên bawermend in .

Xuda xwedî û arîkarê bawermendan e .

69) Birek Cuhî dixwazin we ji dîne we vegezin , we şaş bikin lê ew bes nefsa xwe şaş dikin û pê na hesin .

70) Geli xudankitêbino ... Ayetên Xwedê inkar mekin û pê kafir me bin , hon delîl û hicetên pêxemberîtiya Bezma Mihemed xweş nas dikin .

71) Geli xudankitêbino ... Li rastiyê cilên nerastiyê me kin , rastiyê veneşêrin . hon bi xwe dizanin .

- 72) Ji xudankitêban hinan ji hinan re got : Destpêka rojê de , baweriya xwe bi Quranê bînin û dawiya rojê de bi wê kafir bibin , da ko misilman we bibînin û bikevin dudiliyê û ji dînê xwe vegerin .
- 73) Gava cuhiyên Xîberê dîtin ko hîlebaziya wan bi kêr ne hat , ji cuhiyên Medîne re gotine : Bi tenê bi mirovên ji dînê xwe bawer bin . Pêxemberê min , bêje wan : Dînê heq, dînê islam e û reya rast , reya Xwedê ye .
- Cuhiyên Xîberê ji cuhiyên Medîne re digotin : Hikmet û zanîn , gezû û kutefir bi tenê ji we re û/^{ji}xeynî we , ji tu kesî re ne hate dayîn û baweriya xwe me yênin ko misilman li cem Xwedê dikarin berberiyê bi we bikin .
- Pêxemberê min ... Bêje wan : Zanîn û kerem di destê Yesdanê pak de ne , ew ji kîjkî re dixwaze jê re dide . Xuda zane ye û zanîna Xwedê kûr û fireh e .
- 74) Xuda ji kîjkî re dixwaze , pêxemberîti û reya rastiyê dide , kerem û comerdiya Yezdan mezin e .
- 75) Ji cuhiyên xudankitêb hin hene ko tu ji wan re qentarek zêr bikî emanet , ew wî vedigerînin te û hin hene ko ji wan re zêrekî bidî , heta ko tu pê ne dî erdê , ji te re wî zêrî venagerînin ; ji ber ko ew ji xwe re dibêjin : Heçî ne cuhî ne û Tewrat ne xwendine , malê wan ji me re helal e .
- Ew bi xwe dizanin ko derewan dikin , Xwedê di Tewratê de tiştêkî wêlê ne gotiye .
- 76) Belê , gotina wan ne rast e , Xwedê ji mirovên xudan bext û camêr hez dike , ji yê ko gava ji wan re tiştêk bi emanetî tê dayîn wê emanetê ji xwediye wê re vedigerînin û ji Xuda ditirsin û destê xwe ji gunehan dikşînin .
- 77) Ew cuhiyên ko seba xatirê peran , emrên Xuda davêjin pişt guhê xwe , mana Tewratê diguhêrînin û bextê xwe xira dikin , ew ji nîmeta axiretê bê behr in . Yezdan di roja pişdawayê de li wan na neyire , bi wan re na peyive , û

wan ji gunehan paqij na ke . Ji wan re ezabekî giran heye .

78) Ji cuhiyên xudankitêb hin hene ko mana Tewratê guhar -
tine û ew , vê guhartoyê bi devkî xweş dixwînin , da ko
hon cihên Tewratê ên guhartî seh ne kîn û wan cihan jî ,
ji eslê kitêbê bihesibînin . Ew dibêjin ew cihê he jî , ji
eslê Tewratê ye ; lê ne were ye ; û dîsa ew dibêjin : Ew
jî ji nik Xuda ye ; lê ew cihên he , ne ji nik Xwedê ne .
Ew derewan dikin û pê dizanin ; pirsên ko ne yên Xuda ne ,
dikin yên Xwedê .

79) Ma layiqî mirovekî ye ko jê re Xwedê kitêb û pêxemberîti
daye , rabe û xelkê re bêje : Dev ji Xuda berdin û bibin
evdê min .

Mirovekî wisa divê , li ser neya Xwedê bisekine , xweş
hîni emrên Xwedê bibe û herwekî , jê re , hate gotin , ji
xelkê re , dîne Xwedê bide zanîn û pey emr û fermanên Xwe-
dê bimeşe .

80) Ew ji we re na bêje : Pêxember û melyaketan bikin ji
xwe re xwedî . Ma kengê ew piştî ko hon misilman bûne , bi
kafirîtiyê emrî we dike .

81) Bînin bîra xwe ... Xwedê bi hemî pêxemberan li hev hat
û ji wan re got : Piştî kitêb û hikmeta ko min bi we da ,
ez ê pêxemberekî rêkim , ew tesdîqdarê kitêbên li ba we ,
Tewrat û Incîlê ye . Divê hon baweriya xwe bi wî , bi Bez-
ma Mihemed , bînin û arîkariya wî bikin .

Xuda ji pêxemberan pirsî : Gotina me yek bû , we gotina
xwe da ? Pêxemberan lê vegerand û got : Belê , gotina me
yek e , me gotina xwe da .

Xwedê gote wan , Bibin şahidên vê gotin û qerarê , ez
jî bi we ra şahid im .

82) Yên ko piştî vê qerarê xwe jê didin paş , ew minafiq û
kafir in , fasiq û mizawir in .

83) Ma ew , ji dîne Xwedê pê ve , dînekî dixwazin !

Her tiştên erd û ezmanan , bivê nevê bindestiya Xuda
dikin , xwe dispêrin wî ; û hemî dê vegerin ba Xwedê .

- 84) Pêxemberê min ... Bêje : Me baweriya xwe bi Xwedê û bi Qurana ko ji me re û bi kitêbên ko ji Ibrahîm., Ismaîl , Isheq , Yaqûb û çêliyên di Yaqûb re û bi Tewrat û Incîla ko ji Mûsa û İsa re û bi kitêbên ko ji Pêxemberên Xuda yê din re dahatine , aniye . Em tu ferqê na êxin di navbera wan de û me xwe sipartiye Xwedê û em xulamên wî ne .
- 85) Yê ko ji dîne îslamê pê ve dînekî dixwaze û dibe , ew dîn jê weke dînekî rast na yê qebûl kirin û ew di axiretê de dixesire .
- 86) Ma çawan Xwedê miletêkî ko baweriya xwe tine û piştire kafir dibe digihîne rastiye !
Delîlên pêxemberîtiya Bezma Mihemed giha bû wan û wan bi pêxemberîtiya Canabê Mihemed şehdetî da bûn . Xuda qewmên zalim , na gihîne rastiye .
- 87) Eve cezayê wan ; laneta Xwedê , melyaketan û laneta xelkê li wan e .
- 88) Ew di vê lanetê de her dimînin , ezabê wan sivik na be û tu kes li wan na neyire , li halê wan fenakire .
- 89) Lê yê ko di piştire poşman û tobekekar dibin û nefsa xwe îslah dikin , bila bizanin ; Yezdan ji tobedaran re tobe dide , Xuda mihriwan û piyar e .
- 90) Lê yê ko baweriya xwe anîne û piştire kafir bûne û li ser vê pê dane erdê û wilo kifra xwe hêj zêdetir kirine , toba wan na yê qebûl kirin , ew mirovên rêşakirî ne .
- 91) Yê ko kufir kirine û pê mirine , ew kafir in , heke li cem wan zêrê dinyayê hebe jî û ew wî zêrî feda bikin jî , ji wan re ^{xelas} nî ne ; ji bona wan ezabekî dijwar heyê û ji wan re tu arîkar nî ne .
- 92) Heta ko hon ji malên xwe ên hêja di reya Xwedê de ne din , hon na gehin xeyr û qeñciyê . Yezdan her qenciya ko hon dikin dizane .
- 93) Ji lawên Israîl re , her zad helal bû , beş berî da hatina Tewratê , wan xwarina hin tiştan seba nezrekê ji

xwe re heram kiri bûn ; weke şîr û goştê devê .

Piştire Cuhî rabûn û gotin herambûna wan di Tewratê de nivîsandiye . Bêje wan : Heke hon dilpak û rastiya in , ka Tewratê binin û bixwînin .

- 94) Heçî piştî wî , gotina vir li ser Xwedê dikin , ew ezabdarên nefsa xwe ne .
- 95) Pêxemberê min ... Bêje wan : Xuda rast got , Yezdan rastiye dibêje , bi gotina wî qail bibin , bikevin pey mîletê Ibrahîm , Ibrahîm li ser rastiye sekiniye û ji bêdînan ne bûye .
- 96) Mala pêşin ko ji bo bawermendan hate ava kirin . Mala Xuda ye ; di Mekê de . Qedrê wê giran e û ew ji erd û ezmanan re şanî reya rastiye dide .
- 97) Di Mala Xuda de , delîlên mezinahiya wê ên aşikare he- ne , weke Meqamê Ibrahîm û ji wî pê ve her kesî ko dikeve hundurê wî , ji talan û kuştinê ewle dibe û Xwedê ji her kesî re ko taqeta wî heye , qesda ziyareta Hecê emir û ferman kiriye . Yê ko emrên Xuda davêjin pişt guhên xwe bila bizanin ... Xwedê ne hewcedarê taet û ibadeta wan e . Xwedê , mezin û dewlemend e .
- 98) Bêje wan : Geli xudankitêbino ... Çima hon ayetên Xuda li ser Hecê inkar dikin , Xwedê emelên we dizane .
- 99) Bêje wan : Geli xudankitêbino ... Ma çire hon dest bi yegerandina mirovên bawermend ji reya Xwedê a rast dikin? Hon bi xwe dizanin ko dînê heq , dînê îslâm e . Xuda ji emelên we ne bê hay e , ew pê dizane .
- 100) Geli bawermendino ... Heke we , bindestiya mirovên xudankitêb kir , divê bizanin , piştî ko hon misilman bûne ew ê we ji nû ve , ji dînê îslamiyete dertêxin û vedigerînin kafirîtiye .
- 101) Ma hon çawan kafir dibin ? Ji we re Quran tê xwendin û pêxemberê Xwedê di nav we de ye û ji we re şîretan dike . Yê ko li gora emir û fermanên Xuda dimeşin û xwe dispê -

- rin Xwedê , bila bizanin ! Yezdan wan digihîne reya rastiyê.
- 102) " Geli bawermendino ... Emir û fermanên Xuda her bînin bîra xwe , ji dil , ji Xuda bitirsin , berî nîzîkbûna mirirê bibin misilman û misilman bimirin .
- 103) " Bi dilekî xurt bikevin ser reya Xwedê û bi ya Quranê bi - kin , dev-jê bîrmêdin û deştê hev bigirin , gotina xwe bi yek bikin , û keremê Yezdan bînin bîra xwe , hon dijminên hev bûn , wî dilê we li hev anî û bi keremê wî hon bûne brayên hev , hon di ber lêva kortalekê têragir de bûn ; wî hon jê xelas kirin . Xuda bi vî awayî ayet û delîlên xwe şa - nî we dide , ta ko hon li gora wan bimeşin û bimînin ser reya rastiyê .
- 104) " Divê ji we miletek rabe ko ji xelkê re li gora şerîetê bi cihanîna qencyê û bi ne kirîna xirabiyê emir dike . Miletên wisa bextxweş in û digehin rastiyê .
- 105) " Me bin , weke wan mirovên ko piştî hatina ayetên Xwedê , dîsa gotina xwe na kin yek , li hev dikevin , qayîş û berberiya hev dikin . Ji wan re ezabekî mezin heye .
- 106) " Di roja piştawiyê de , rûyên hinan gewr û rûyên hinan bibe reş û ji yên rûreş re dê bê gotî : We baweriya xwe anî û hon jê paşê kafir bûne , ji ber vê yekî , niho ji herin , tama dojhê biceribînin .
- 107) " Lê yên rûgewr dikevin bihuştê û ew tê de her dimînin .
- 108) " Ev ayet û hikmên Xwedê ne , ji te re rast tînin xwendin ; Xuda na xwaze ehlê erd û ezmanan biêşîne .
- 109) " Her tiştên erd û ezmanan milkê wî ne û her tişt vedigere ba Xwedê .
- 110) " Miletê çêtir hon in ; hon ji xelkê re li gora şerîetê bi cihanîna qencyê û bi ne kirîna xirabiyê emir dikin û baweriya xwe bi Xwedê tînin . Heke xelkên xudankitêb ji baweriya xwe bianiyana , ji wan re qenc dibû . Rast e ko ji wan hin mirovên bawermend hene , lê bêtirên di wan fasiq in .
- 111) " Zererê wan na gihe we ; ew , we bes aciz dikin , heke wan

bi we re dest bi şerî kir , dê bêne şkênandin û wê baz bidin û nisret na keve destê wan û ew na gehin fêlatê .

- 112) Ew li kû derê jî bibin ew ê bikevin perîşanî û şermisariyê , meger ko misilman dibin an dikevin bextê misilmanan . Herwekî wan , jî rastiyê xwe dane paş , erna Xwedê giha wan , ew dê şerpezê û belengaz bibin .

Ji ber ko wan ayetên Yezdan inkar kirin û pêxemberên Xuda bê rê kuştin , jî ber ko wan gunehkarî dikirin û tiştine dikirin ko jî serê wan zêda bû .

- 113) Xudankitêb hemî ne weke hev in , jî wan miletek heyê ko li ser baweriya xwe sekiniye , di şevê de ayetên Xuda dixwînin û secde ji Xwedê re dibin .

- 114) Wan bawerîya xwe bi roja piştawiyê aniye ; ew li gora şerîetê bi cihanîna qencyê û bi ne kirina xirabiyê emir dikin û di kirina qencyê de bi lez û bez in û ew ji mirovên salih in .

- 115) Yê ko qencyê dikin , divê bizanin ko qenciya wan tu caran na yê jî bîr kirin . Xuda jî wan re bi zêdahî qencyê dide . Yezdan emelên evdên xwe ên qenc û dilpak dibîne û dizane , Xuda qedirdan e .

- 116) Mal û zar û zêçên kafiran , tu caran ni karin li ber Xwedê arîkariya wan bikin . Ew dojeketî ne û tê de her dimînin .

- 117) Di dinyayê de comerdiya wan kafiran mîna zeviya gunehkaran e ko bayekî sar û cemidî^{lê}/dide û zadê wê zeviyê dişewitîne . Xwedê ew ne êşandine , ew bi destê xwe mala xwe xira dikin .

- 118) Geli bawermendino ... Cuhîyan me kin hevalê xwe ; divê misilman , di nav xwe de , bibin hevalên hev . Cuhî bi her awayî xirabiya we dixwazin û tu caran jê dest na kişînin ; ew minêkarê perîşanî û şermisariya we ne . Dilê wan jî dev û gotina wan reştin e . Em ayet û şîretên xwe şanî we didin da ko hon pê serwext bibin .

Heke we seh bikira ...

- 119) Gelfi bawermendino ... Divê hon ê halê Cuhîyan xweş bi -
zanin .Hon hejî wan dîkin , lê ew ji we hez na kin . We
baweriya xwe bi hemî kitêbên Xwedê aniye ; ew bi tenê gava
bi we re ne dibêjin : Ma baweriya xwe bi Quranê aniye , lê
gava ji we vedîqetin û bi tenê dimînin , ji erna xwe ku -
mikên tiliyên xwe gez dîkin .
Pêxemberê min ... Bêje wan : Di erna xwe de bifetisin...
Yezdan kîn û erna dirê wan dizane .
- 120) Gava qenciyeke digehe we , ji dexsê bihna wan teng dibe
û mirûçê wan dirqermiçe ; lê gava xirabiyek dest bi we di-
ke , we diêşîne , rûyê wan dikene , kêfxweş dibin . Heke
hon seh dîkin û ji Xudayê xwe tirsîyar in , bizanin ko ze-
rera kîn û hîlebaziya wan na gihe we ; ji ber ko zanîna
Yezdan dora emelên wan digire û cezayê wan mizawiran dide .
- 121) Wê demê bîne bîra xwe ... Te sibe zû zaroyên xwe berda
û bi qesda rastkirina şergehekê - ji bo bawermendan - tu
ji mala xwe derketî . Xuda bihistiyar û zana ye .
- 122) Du bir ji we , dest bi bazdanê kiri bûn . Lê piştî za-
nîn ko Xwedê xwedî û arîkarê wan e . Misilman divê dilê
xwe bi Xwedê bigirin . Yezdan nisretê dide wan .
- 123) Di şerê Bedir de jî , hon hindik bûn ; lê Xuda ji kere-
ma xwe nisret da we ; ji Xudayê xwe tirsîyar bibin da ko
hon bi nîmeta wî şikirdar bibin .
- 124) Pêxemberê min ... Te ji bawermendan re digot : Xuda bi
sê hezarmelyaketên ko da dahatin arîkariya we dikir ; ma
ev ne besî we ye .
- 125) Heke hon dilê xwe sist na kin , sebr dîkin , guhadrê
emrên pêxemberê xwe dibin û jê ditirsîn ; bizanin ko heke
dijminên we li we har bûn Yezdan bi pênc hezar melyaketên
nîşankirî arîkariya we dike .
- 126) Herwekî Xuda ji we hez dikir , bi vê arîkariyê mizgî -
niyê dide we , ta ko tirs ne keve dilê we , dilê we sist
ne be . Di şerî de nisret ji kerem û dana Xwedê ye . Xuda
fêris û delal e .

- 127) Xuda di roja şerê Bedîrê de ji kerema xwe bi kuştina hin kafiran û bi xistina hinên din li erdê , zora wan bir , ew şikeştin û nisret da we .
- 128) Heke Xwedê dixwaze tobe dide wan , an wan diêşîne , ji ber ko ew zalim in . Pêxemberê min ... Tu têkilî şuxlê wan na bî .
- 129) Her tiştên erd û ezmanan mîlkê wî ne ; ji her kesî re ko dixwaze tobe dide û her kesê ko dixwaze diêşîne . Xuda gunehan xira dike , Xuda piyar e .
- 130) Gelfî bawermendino ... Du bare , sê bare faîzê mestînin û me xwin , ji Xudayê xwe tirsiyar bibin da ko hon ji ezabê axiretê ewlê bin ; ezabê axiretê ne gihe we .
- 131) Ji agirê ko ji bo kafiran hatiye dadan , we hay ji xwe hebin , jê bitirsin .
- 132) Bîndestîya emrên Xuda û pêxemberê di wî bikin ta ko hon bigehin rehma Xwedê .
- 133) Li hev anîna tiştên rast û qenc de lezê bikine xwe heta ko hon bigehin xifrana Xwedê û bihuşta ko pehnî , firehî û mezinahiya wê bi qasî erd û ezmanan e û ji bo mirovên dilpak û bawermend hatiye ava kirin .
- 134) Yên ko di tengî û firehiyê de destvekirî ne û arîkariya mirovan dikin , emna xwe hiltînin , xwe digirin û xelkê di sûçên xwe diborînin bila bizanin ... Xwedê hejî qencîkeran dike .
- 135) Yên ko tişteki neçê dikin an ezabdarê nefsa xwe dibin , divê Xwedê bînin bîra xwe , tobedarê wî bibin û jê toban bixwazin . Ma ji Xuda pê ve kî dikare di gunehê xelkê bi - bore . Ew divê ji xirabiya ko kirîne û pê bîrewer bûne destê xwe bikişînin û lê venegerin .
- 136) Mikafatê qencîkeran çiqas spehî ye . Xuda gunehên di wan efiw dike , ji bona wan bihuştine têr av û kanî hene û ew tê de her dimînin .

- 137) Berî we jî , ji milletên dinyayê re emrên Xuda dahat û pir tişt qewimîne ... Di erdê de bigerin û xweş binêrin : gelo dawiya dilxar û derewkeran çawan bû .
- 138) Quran halê wan pêş we dike , reya rastiyê şanî we dide û li mirovên ko/Xwedê ditirsin şîretan dike .
- 140) Gava hon qikevin tengiyê , birîndar dibin , bînin bira' xwe ko ew tiştên ha li dijminên we jî diqewimin . Carna hon , carna ew birîndar dibin . Xuda bi vî awayî we dice - ribîne û mirovên bawermend nas dike û wan digehîne nîmeta şehadetê . Xwedê ji xedaran hez na ke .
- 141) Xuda bi vî awayî , mirovên bawermend ji gunehan paqij dike û pê kafiran diperçiqîne .
- 142) Gelo we ji xwe re digot ... Berî ko Xwedê şerkerên reya cihadê û mirovên xudansebr nas bike , hon ê hema bikevin bihuştê .
- 143) Beriya ko şer û kuştin destpê bike hon di reya Xuda de mirêkarê mirinê dibûn , lê gava ev çêbû , we ji dîr ve nihêrt .
- 144) Mihemed Pêxemberê e , berî wî jî Pêxemberên din hatin û çûn , heke ew bimira an bihata kuştin ma hewe pişt peh - niya xwe bi wan ve bikira û baz bidaya ? Yê ko baz didin zererekê jî na gihînin Xuda . Ew ezabdarên nefsa xwe ne . Yezdan ne hewceyê mêraniya wan e . Lê Xuda camêr û şikir - daran digihîne xeyr û qencyê .
- 145) Tu kes bê emrê Xwedê na mire , dema mirina her nefsekî li cem Xuda nas e . Em ji mirovan re , wextê ko ew sewaba dinyayê dixwazin , jê didin û ji yê dî re ko ji ya axi - retê dixwazin wê digehînin wan .
- 146) Ma çend car Pêxemberên Xuda bi komên mezin re dest bi şerî kirin û hatin kuştin , lê wan tu caran dilê xwe sist ne kir , ji şerên reya Xwedê aciz ne bûne , wan xwe ne avêt bextê dijminên xwe , xwe pîs ne kirin ; Xuda ji mirovên dilgirtî û xudansebr hez dike .

- 147) Gotina wân ev bû û wân ji vê pê ve tişilik ne digotin : Xudayê me , di gunehên me bibore , dilê me bişidîne û li ser qewmê kafiran nisretê bide me .
- 148) Yezdan ji kerema xwe ji wân re sewaba dinyayê , nisret dewlemendiyê û sewaba axiretê a spehî û qedirbilind , bi - huşt da . Xuda hejî qencîkeran dike .
- 149) Geli bawermendino ... Heke hon , guh li kafiran didin , ew we vedigerînin li ser dînê xwe û dinya û axireta we di - ce , wînda dibe .
- 150) Lê hon dizanin ... Xudan û sermiyanê we Yezdan e , Xu - dan û sermiyanê bilindtir û spehîtir ew e .
- 151) Em ê dilê kafiran bitirsînin ... Ji ber ko wân , bê iz - nâ Xwedê tiştine dikirin hevber û hempayê Xwedê . Cihê wan dojeh e , dojeh ji xedaran re cihekî têr êş û têr ezab e .
- 152) Xuda li ser gotina xwe sekiniye , lê diviya bû , hon dest bi kuştina dijminên xwe bikin . We çî kir ? We sistî û kêmasî kir , we guh ne da emrên pêxemberê xwe , we baz da , her çend ji reya nisretê pêş we de bû ; hin ji we ke - tin pey malê dinyayê , dest bi talanê kirin ; ji we , bi tenê hinan di reya Xwedê de dest ji ser û kuştinê bernedan . Ji bo ceribandina we , Yezdan berê we ji dijminên we zivi - randin û wî hon şkênanandin . Piştî , herwekî hon poşman bûn , Xuda efiwêda we ; Xuda bi bawermendan re comerd , delal û keremkar e .
- 153) Gava hon şikiyan û hilkişiyên ser çiyê , we baz dida û li dora xwe ne dinehêrt ; pêxemberê Xuda , peyayên di wî di dora wî de , banî we dikir , we guh ne dida ; bi derbekê dengê rabû û got : Mihemed hate kuştin . Yezdan bi êşa şkênanandinê û bi hawara kuştina Bezma Mihemed , hon xistin halekî welê ; ta ko hon li ber kuştina hevalên xwe û ta - lanê ko ji deştê we çû ne kevin û xemdar ne bin ; Xwedê emelên we dizane .
- 154) Piştî vê êş û zarîne , ji bo rahetî û ewlêbûna we , Xu -

da xeweke sivik bi ser we de anî , dilê we rahet bû û pê şidiya . Lê ji we birekî din diket derdê halê xwe û weke mirovên dema nezaniyê zen dikirin ko Xwedê ne heq e , û ji xwe re digotin : " Îşê bezma Mihemed naçe serî " û jê re digotin : Ma ji emrê û mizgîniya nisreta Xwedê para me heye an ne ? Pêxemberê min , bêje wan : Her tişt bi emrê Yezdan çêdibe . Pêxemberê min ... Tiştin hene ko ew di dilê xwe de vedişêrin lê ji te re na bêjin , herwekî gava ew dîrî te ne dibêjin : Heke li gora gotina Mihemed , Xuda û nisreta wî bi me re biwa , em ne dihatin şikestin û hevalê me , ne dihatin kuştin . Pêxemberê min ... Bêje wan : Divê hon bizanin ... Heçî ji we ko Xwedê bi mirina wan emir kiriye , di mala xwe de rûniştî bûna jî , bivê nevê , ew li gara emrê Xwedê ji mala xwe wê derketana û di meydana şerî de wê bihatana kuştin .

Emrê Xuda ew bû , da ko nependiyên dilê we aşikare bibin , û dilpak û fitnekar ji hev cihê bibin û dilê we ji destê Iblisê waswas bifilite . Xuda veşartiyên dilê we nas dike .

155) Di roja şerê Ihidê de , yên ko hatine şikestin ketî bûn dawa Şeytên , dest ji parastina asêgehê berdan û xwe da bûn pey talanê .

Lê Yezdan ji kerema xwe di gunehên wan borî , ji ber ko Xuda ji tobedaran re tûbe dide . Xuda delal û dilnêrm e .

156) Gelfî bawermendino ... Me bin mîna kafirên ko di heqê mirovên di xwe de ko di reya ticaretê de , di welatê xerîbiyê de dimirin an di reya Xwedê da tîn kuştin dibêjin :

" Heke ew li cem me , di Medînê de biwana , mirinê dest bi wan ne dikir û ew ne dihatin kuştin . Hicrana gotina wan ew e ko ; Xuda dil dike wan biceribîne û biêşîne . Yê ko mirovan vedijîne û dimirîne Xuda ye . Xuda bînayê emelên we ye ; û her tiştê ko hon dikin ew wî dibîne .

157) Ji we re , kuştina we di reya Xwedê da an mirina we di

xaniyê xwe de û efiw û piyariya Xuda ; ji zêr û malê wan kafiran ko ew dicivînin , bê şik çêtir e .

- 158) Heke hon mirin an di reya Xwedê da hatine kuştin , hon ê vegerin ba Xudayê xwe , û ev ji we re xeyr e .
- 159) Pêxemberê min Bihinfirehiya te bi wan re , ji kerema Xuda ya ; heke te dilê xwe teng bikira û zorê li wan bidaya , ew ê ji dora te belav bibûna . Qisûrê wan efiw bike û ji bo wan diayê bike da ko Xwedê tobe bide wan .Gava tu dest bi îşekî dikî , bi wan re bişêwire û ko te qerara xwe da , êdî ji Xudayê xwe hêvîdar be , Yezdan ji hêvîdarên xwe hez dike .
- 160) Gava Xuda , ji kerema xwe , nisretê didê we , êdî kes ni kare zora we bibe ; heke wî nisret ne da , ji wê pê ve ma kî dikare arîkariya we bike . Ji ber wê yekê divê mirovên bawermend ji Xudayê xwe hêvîdar bibin ; kerem û comerdîya wî bixwazin .
- 161) Pêxemberê Xwedê , tu cara di belavkirina talanê de bê bextiyê na ke . Her kesê ko vê bextreşiyê dike , di roja piştawiyê de wê neheqîtiyê di pêş xwe de dibîne . Her kes li gora emelê xwe tê ceza an mikafat kirin û ji tu kesî re neheqîti na yê kirin .
- 162) Mirovên ko li gora emrê Xuda dimeşin , ma kengê mîna wan in ko bêbextiyê dikin û Xuda ji wan dixeyide . Cihê wan dojeh e û dojeh çî cihekî têr tirs û ezab e .
- 163) Cihê mirovên çak , li nik Xuda bilind e . Yezdan emelê mirovên camêr û peyayên bêbext dibîne .
- 164) Xuda bi mirovên bawermend re gelek keremkar û comerd bû . Wî , ji wan re ji milletên wan pêxember şandin da ko ew ji wan re ayetên Xuda bixwînin , wan ji gunehên wan paqij bikin û ji wan re kitêb û hikmetê bidin zanîn . Berê ew milletên he , nezan bûn û reya xwe şaş kiri bûn .
- 165) Herçend jî , di şerê Bedirê de , ji dijminên we heftê mirov hati bûn , kuştin û heftiyên din jî hêşirên we bû bûn,

dema şerê Ihidê de ko ji we heftê zelum hate kuştin , we hema got : Ev çîma hat serê me ? Pêxemberê min , bêje wan : Ev îşê destê we ye , Xwedê ji we standi bû . Xuda bi her tiştî dikare .

- 166) Ew tiştên ko di roja şerê Ihidê de qewimîne bi destûra Xuda çêbûne , Xuda dixwest mirovên bawermend nas bike .
- 167) Û dixwest ko mirovên durû jî bêne zanîn . Ji wan re di-hate gotin : Werin di reya Xwedê da dest bi şer û kuştinê bikin ... Werin arîkariya koma şerkeran bikin . Wan digot : Me îşê şerî bizaniya , me arîkariya wan bikira , lê , ji xwe , ev ne şer e , hon xwe rast bi rast davêjin mirinê . Ne wisa bû ... lê ew di wê rojê de , ne nîzîkî baweriya pak , lê cîranên kufrê bûn . Ew tiştên ko ne di dilê wan de ye hema bi zmanê xwe dibêjin . Xwedê tiştên ko ew di dilê xwe de vedişêrin pê dizane .
- 168) Ew tirsonek û minafiqên ko di roja şerê Ihidê de ji bajarê Medînê derneketi bûn , wan di heqê mirovên di xwe de yê ko di reya Xuda de hati bûn kuştin digot : Heke wan biya me bikirana , ne dihatin kuştin . Bêje wan : Heke gotina we rast e , gava mirin nîzîkî we dibe ka hon canê xwe jê xelas bikin .
- 169) Yê ko di reya Xwedê da ketine , hon wan mirî mehesibînin . Canfedayên reya Xwedê ne mirî ne , Xuda wan bi xwedî dike .
- 170) Ew gihane kerema Xwedê û pê dilxweş û bextiyar in û ew dixwazin ji hevalên xwe re ko reya Xwedê da xwe didin kuştin mizgîniya xweşiyê bigehînin û ji wan re bidin seh kirin ko ji bo wan ne tirsaraja pişdawayê û ne jî xem û axîn heye , cihê wan bilind e û qedrê wan wê bête girtin .
- 171) Mizgîniya kerem û nîmeta Xwedê digehe wan û ew seh di kin ko Xuda sewaba qencî û mêraniya wan ne ji bîr dike û ne jî dihêle ko ew winda bibe .
- 172) Yê ko di şerê Ihidê de , piştî ko birîndar bûne , dîsa

li gora emrê Xuda meşiyane û/^{yên} ji wan ko bindestiya Xwedê û Pêxemberê di wî kirine û tiştine qenc pêk anîne û ji xirabiyê xwe dane paş , ew ê bigehîn xeyreke mezin .

173) Bînin bîra xwe gava mirovên minafik kom bû bûn û ji şerkerên reya Xuda re digotin : Dest bi şerê me kin , dij - minên we gihane hev , hon hindik in , ew pir in , hon qels in , ew xurt in , hon bi wan ni karin : Gotina fitnekaran , baweriya şerkerên reya Xuda hêj qaimtir dikir , dest û lepên wan dişidiya ; dilê wan xurt dibû û guh li gotina fitnekaran ne didan û vedigerandin wan û digotin : Xuda besî me ye ; jê xweştir arîkar peyda na be .

174) Bi arîkariya Xwedê ew ji mêdana şerî bê xisar û zehmet zivirîn û bi mêraniyê ketin pey emrê Xwedê . Kerem û comerdiya Xwedê mezin e .

175) Bi wê gotinê Iblîs dixwest arîkarên xwe bitirsîne . Ma ne kifş e ? Heçî ko pey bezma Mihemed ne çûne şerî , arîkariya Şeytên kirine . Her wekî hon mirovên bawermend in , ne ji Iblîs û hevalên di wî , lê ji min bitirsin .

176) Dilê te , ji emelê kafirên ko xeyreta hev dikişînin û xirabiyê de pêşî/^{ji} hevûdu diştînin xemdar ne be . Ew ni karin ji Xuda û bindestiyên wî re tu zererê bigehînin . Xuda di roja pişdawayî de , ji xweşiyê parekê jî na de wan . Ji bona wan êsêke mezin heye .

177) Yên ko baweriya xwe a pak bi kufrê difiroşin û dikin bihayê wê , ji Xuda re tu zererê na kin , ji bo wan ezabekî dijwar heye .

178) Kafir bila kêfxweş û dilgeş me bin , û ji xwe re ne bêjin ko ev jiyîn û emrê dirêj û mihleta mezin , ji bo wan çak e . Me ev tişt da wan da ko gunehê di wan zêdetir bibin . Ew , di roja pişdawayî de bi serkeşiya xwe heyran û bêçare dê bimînin . Ji bona wan ezabekî giran û cegersûz heye .

178) Xuda mirovên bawermend heta wextekî , di tengasiyê de

dihêle , herwekî tengasiya we a hazirî , da ko tê de êdî genc û xirab ji hev veqetin ; û ne qesda Xwedê ye ko ew ji we re nependiyên hikmeta xwe bide zanîn . Lê Xuda li gora daxwaza xwe , ji hin pêxemberên xwe re hikmeta veşartiyên xwe dide seh kirin . Baweriya xwe bi Xuda û bi pêxemberên di wî bînin . Heke hon bawermend in û ji Xudayê xwe tirsiyar in , bizanin ko Xwedê sewabeke mezin digihîne we .

180) Divê mirovên çavteng û destgirtî xweş bizanin ; Heke ew ji malê ko Xuda da wan , di reya Xwedê da na din , ew çav - tengiya wan bi kêrî wan na yê û ew ji wan re ne tu xêr e , lê belê ew birînek e , xirabiyek e .

Malê wan di roja piştawiyê de wê bibe nîrê toyê wan ê gunehkar . Mîratxwerê erd û ezmanan Yezdan e , herkes dê here û ew dê bimîne . Xuda ji emelên we xeberdar e .

181) Xuda gotina wan bihistiye ; wan digot : Xuda belengaz e , em dewlemend in . Em vê gotinê qeyd dikin û ji bîr na kin ko wan pêxemberên Xuda bê rê kuştine . Em ê wan bêxine doje - hê û ji wan re dê bibêjin : Lezeta agirî tam bikin ; çawan e ?

182) Ew dê bibe zecayê kuştina pêxemberên Xuda , an ne , Xuda bi evdên xwe re ne zalim e .

183) Mezinên Cuhîyan digot : Mêze bike , Xuda emrê xwe bi me da , divê em heta ko pêxemberekî welê bê ko gava em qurbe - nekê şerjê dikin û berdidin mezelekê , bi emrê wî ji ezmên agirek datê û wê qurbanê dişewitîne ; baweriya xwe bi tu kesî ne yînin .

Pêxemberê min ... Bêje wan : Berî min , ji we re bi delîl , hicet û mucîzan , herwekî hon dibêjin , pêxember hatin . Heke hon rastdil in , çire we ew kuştin ?

184) Heke ew bi gotina te qail na bin û derew bi alî te ve di - din , tu xemdar me be , ji ber ko ew bi gotina pêxemberên berî te jî û bi kitêb û hicetên Xwedê yên din jî qail ne bû bûn .

- 185) Her nefis lezeta mirinê wê tam bike . Di/^{roja}piştawiyê de her kes li gora emelê xwe berpirsiyar dibe ; yê ko ji ezabê dojhê kelas dibin û digehin nîmeta bihuştê çiqas bex - tiyar in . Jiyîna dinyayê xew û xewnek e û xapandina demekê ye .
- 186) Xuda we , bi can û malê we , dê biceribîne . Yê ko ji wan re berî we kitêbên Xuda hati bûn şandin , yanî xudan - kitêb û dîn - nezan jî ; bi çend awayî wê bêne qehirandin û ezibandin . Heke hon sebr dikin û ji Xudayê xwe tirsîyar dibin û di reya rastiyê de pê didin erdê , êdî aşîkar dibe ko hon , li gora emrê Xuda meşiyane .
- 187) Wê demê bînin bîra xwe ... Mezinên xudankitêban ji Xuda re sund xwari bûn ko ew hicetên pêxemberîtiya Bezma Mihe - med venaşêrin û wan pêş xelkê dikin . Lê wan piştire , ji bo xatirê çend peran , bextê xwe reş kir û sunda xwe avêt piştguhê xwe . Ew dan û standina wan bi çiqasî kirêt û ne hêja ye .
- 188) Guh me de wan ... Ew nefsa xwe , bi tiştên ko pêk ne anîne , li ber xelkê mezin dikin û zirtê xwe didin û di - xwazin ko xelk jî pesnê wan bide . Wan xwe ji cizayê Xuda kelas ne kiriye , ji bona wan êşeke giran heye .
- 189) Erd û ezman milkê Xwedê ne û Xuda bi her tiştî dikare .
- 190) Di afirandina erd û ezmanan de û di çûn û hatin û kurt û drêjbûna şevan de , ji bo mirovên bîrewer hikmetine hêja hene .
- 191) Ew , di rabûn , rûniştin û raketinê de Xudayê xwe ê mezin tînin bîra xwe û bi hikmeta afirandina erd û ezmanan mijûl dibin û dibêjin : Xudanê me , te erd û ezman bê se - beb ne afirandine ; me baweriya xwe bi te girtiye , me ji ezabê dojhê biparêze .
- 192) Xudayê me ... Mirovê ko tu davêjî agirê dojhê , perî - şan û şermisar dikî . Ji ezabdarên nefsa xwe re tu arîkar nî ne .

- 193) Xudanê me ... Me dengê Quranê û Pêxemberê ko li ser reya rastî û baweriyê banî me dikir bihîst . Wî digot : Bawerîya xwe bi Xwedê bînin ; me jî bawerîya xwe pê anî . Xudanê me , di gunehên me bibore û sûcên me efiw bike , canê me di dema standinê de , bike hevalê canê qencîkeran .
- 194) Xudanê me ... Sewaba ko te mizgîniya wê , bi pêxemberên xwe re , bi me da , bide me û me di roja piştawiyê de şerpeze û şermisar me ke . Tu mezin î , bextê xwe xira na kî .
- 195) Xudanê wan , ji kerema xwe li wan vegerand û got : Ez qenciya kirin û emelê we nas dikim û ew li cem min winda na be . Qencîker jin an mêr bin , di nav wan de tu ferq nî ne , ew weke hev in . Yên ko ji bo parastina dînê xwe ji welatê xwe hatine derêxistin û di reya min de hatine êşandin û dest bi şerî kirin û gihane mirinê ; ez di gunehên wan diborim û wan digihînim bihuştên têr av û kanî . Ev şabaşa Xuda ye û tu şabaş ji ya Xwedê ne spehîtir e .
- 196) Di dinyayê de dewlemendî , çûn û hatin û zirt û fortê kafiran bila we ne xapînin .
- 197) Ev tiştên he , kêmqedr in , dawîya wan kafiran ketine dogehê ye ; dogeh cihekî têr şerm û ezab e .
- 198) Lê yên ko ji Xudayê xwe tirsîyar in , li gora omrê Xuda dimeşin , xweyî bext in , ji dîn welatê xwe hez dikin , xebatker in , derewan na kin , pakbeden û pak dil in , qenciye dikin û ji xirabiyê dest dikişînin , destvekirî ne , ne çavteng in , arîkariya feqîr û sêwîyan dikin ; ji bona wan bihuştên têr av û kanî hene û ew her tê de dimînin . Di wan bihuştan de ji bo wan , ji bal Xwedê ve , her tiştên çak û pak pêda dibin . Ji bo bawermendan ji kerem û rehmeta Xuda xweştir tu tişt nî ne û her tiştê ko ji bal Xuda ve ye baş e .
- 199) Ji xudankitêban , heçî ko bawerîya xwe bi Xwedê û bi Qurana ko ji we re dahatiye û bi Tewrat û Incîla ko ji wan re hate şandin anîne û ji Xudayê xwe tirsîyar in û bi

ayetên Xuda tiştine erzan na kirin , qedrê ayetên Xuda digirin , sewaba wan li nik Yezdan heye . Xuda hesabê emelên evdên xwe zû diqedîne .

- 200) Geli bawermendino ... Gava dikevin tengiyê , xwe sist û pîs me kin , xudansebr bin , dilê xwe xurt bikin , hêj mêrtir bibin , berê xwe bidin dijminên dîn û welatê xwe , sî - norên welatên xwe bi peyarî be , bi siwarî be ji dijminên xwe biparêzin , gava zorê didin we , pê bidin erdê , ji Xudayê xwe tirsiyar bin , li gora emrê wî bimeşin da ko hon serfiraz û serbilind bibin û bigehin felat û xelasê .

IV

S Ü R E Y Ê J I N A N

SED Û HEFTE Û PENC AYET IN , DI MEDÎNE DE DAHATIYE

BI NAVÊ XUDAYÊ PAK Ê DILOVAN Û MIHRIVAN

- 1) Geli mirovino ... Ji Xudayê xwe tirsiyar bibin , ew e ko hon ji nefsekî , Cenabê Adem , afirandin û ^{ji}perastûya Ademî jina wî Hewa xuliqand û ji wan her diwan , jin û mêrên bê hejmar anîne wicûdê . Ji Xwedê bitirsin , hon bi navê Xwedê ji hev û du hêviya qencyê bikin ; qedrê mirovên di xwe bigirin . Xuda we disitirîne , ew sermiyanê we ye .
- 2) Gava sêwî digehin bilûxê , malên di wan bidin wan , û malên wan ên hêja bi yên xwe , ên ne hêja me guherînin ; û malê wan têkilî malê xwe me kin û me xwin ; ev xwarina malê sêwiyan gunehkî gelekî giran e .
- 3) Heke hon, ji qencî û edaleta xwe ne ewle ne , sêwiyan ji xwe re me kin jin , ji jinên ko hon diecibînin , ji xwe re werînin , yek , dido , sisê an çaran. Eger hon dîsa ne ewle

ne ko bikarin , di nav beyna jinên xwe de , bi edaletê bimeşin , ji xwe re cêriyekê werînin .

Anîna jineke bitenê an standina cêrikê îşê we û meşa we li gora edaletê sivik dike .

Mehra jinekê , jê re , bi dilxweşiyê bidin , heke jinek jê , bi rizayê xwe , parekê vedigerîne we , jê bibin û bi xwin û pêşa bibin .

- 4) Divê bergerê sefîh û bodileyên , malê wan ne din destê wan , ew mal emaneta Xuda ye , lê divê ji wî malî nefeqa û heqê cilên di wan bidin û bi sefîh û bodileyên bi delalî baxêvin û bimeşin .
- 5) Gelfî welî û bergerên sêwiyan ... Eqlê sêwiyan heta gihaştina wan biceribînin , ko dema gihaştinê hat, û bûne panzde salî û bîrewer û îşên xwe seh kirine , malê wan bi dine wan . Malê sêwiyan bi fikrên xirab , weke sibe sêwî dê mezin bibe û malê xwe ji min bistîne , lez me xwin , pê destbelaviyê me kin. Heke bergerên sêwiyan dewlemend in , divê ew bi navê heqê bergeriyê , ji malê wan tu tiştî ne stînin , heke hewcedar in jê bila tişteki kêr li gora malê sêwî û nefeqa xwe , bibin ; ko sêwî mezin bûne û hon malê wan teslîmî wan dikin , divê şahid hazir bibin . Bizanin ko hisabdarê mezintir Xuda ye ; diristî û nediristiya emelê we , ew dizane ; ji Xudayê xwe tirsiyar bibin .
- 6) Mîrata dê û bav û îletan kêr be , zêde be , jê li gora emrê şerîetê , ji bo mêran parek û ji bo jinan parek heye .
- 7) Di dema parkirina mîratê de , heke hin ji mirovên kesê mirî yên ne mîratwer û hin sêwî û belengaz hazir in ; divê hon dilê wan jî bi dana tişteki xweş bikin û pê qedrê wan bigirin .
- 8) Welî û bergerên sêwiyan û hemî kesên ko sêwiyan dihewînin , divê ji Xuda bitirsin û sêwiyan ne êşînin û tu xirabiyê li wan ne kin , divê ew bînin bîra xwe , sibe heye ko zaroyên wan jî sêwî bimînin .

- 9) Yê n ko bê heq û sebeb , malê sêwîyan dixwin , divê bi -
zanin ko ew agirî dar tînin û ew digehin perengên do -
jehê .
- 10) Gava ji we kesek dimire , emrê Xuda li ser parên mîrat-
xweran ev e : Kurik du paran û keçik parekê dibin . Heke
zaro hemî keçik in û dido ne , an hêj zêdetir in , du pa -
rên mîratê di nav wan de têne belav kirin ; heke keçikek
bi tenê ye , nivê mîratê dibe ; ko zaro an neviyên kesê mi -
rî hene , ji dê û bav , her yekê ji mîratê şeşyêkekê dis -
tînin ; lê eger tu zaroyên kesê mirî nî nin , û ew bi tenê
mîratxwerên mîrathiştî ne , seyêkek ji dê re û ê mayî ji
bavî re ye . Heke xweh û bra , an zirxweh û zirbrayên hiş -
temiratî hene , vê gavê dê şeşyêkekê distîne . Berî belav -
kirina mîratê wesiyetdêr divê jê deynê mîrathiştî bide û
wesiyetên di wî bîne cih .

Ev emrên Xuda li ser parkirina mîratê ne ; li gora emrê
Xwedê bimeşin ; hon ni zanin di dinya û axiretê de ji mi -
rovên di xwe , kî ji we re nîziktir e ; vî tiştî Xuda di -
zane .

- 11) Heke tu zaro nî nin , nivê mîrata jinkê , ji mêrê wê re
ye . Heke zaroyên wê hene , çaryeka mîratê mêrê wê dibe .
Berî belavkirina mîratê , wesiyetdêr divê jê deynê mîrat -
hiştî bide û wesiyetên wê bîne cih .

Heke tu zaro nî nin , çaryeka mîrata mêrî , ji jina wî
re ye , heke zaro hene heqê jinikê heştekek e . Heke mîrat -
hiştî ne dê û bav û ne jî zaro hiştiye , wê gavê xweh û
bramakên wî , ji mîrata wî behrekê distînin . Heke xweh an
brayekî wî heye şeşyêkekê dibe , heke bira an xwehên wî , ji
yekî zêdetir in , seyêkekê dibin û ev di nav xweh û brayên
wî de tên belav kirin .

Berî belavkirina mîratê , wesiyetdêr divê jê deynê mîra -
thiştî bide û wesiyetên wî bîne cih . Na be ko mirov berî

mirina xwe , ji yekî biyanî re , ji malê xwe ji sêyekekê bêtir wêsiyetê bike û bi mikurhatina deynên derewîn , zerrê bigehîne mîratxwerên xwe . Ev emrên Xuda ne , divê mirov emrên Xuda bîne cih . Xuda zana û dilnêr e .

- 12) Ev sînorên emrên Xuda ne , yên ko bindestiya fermanên Xuda û pêxemberê wî dikin ; divê bizanin : "Xuda wan digehîne bihuştên têr av û kanî û ew tê de her dimînin û ev ji bona wan serfiraziyeke mezin û hêja ye ."
- 13) Yên ko serhişkiyê li ber Xwedê û pêxemberê di wî dikin , tadakerên sînorên Xuda dibin , divê bizanin , Xuda wan davêje agirê dojhê û ew tê de her dimînin û ji bo wan ezabekî dijwar heye .
- 14) Ko yekê ji jinên we zina kir , banî çar şahidan bikin , heke wan li ser zinakirina wê şehdetî da , jina xwe li cem xwe bigirin heta mirina wê û bermedin ko ew ji malê derkeve ; an li hêviya reya ko Xuda , dê şanî we bide , bimînin.
- 15) Divê hon , her kesê ji we ko zinayê dikin biêşînin û biezibînin . Heke ew tobedar dibin , êdî dest ji ezibandin û êşandina wan bikişînin ; Xuda ji tobedaran re tobê dide , di gunehên mirovan dibore , Xuda piyar e .
- 16) Xuda di gunehên gunehkarê ko ji nezaniyê , gunehêkê dike û zû poşman û tobedar dibe , dibore . Xuda zana û fêris e .
- 17) Toba Xwedê ne ji bona wan e ko di gunehkariya xwe de pê didin erdê û dest ji gunehan na kin û gava mirin dest davêje wan dibêjin : Ez ketim bextê Xwedê ; û dîsa ne ji bo wan e ko kafir dibin , kafir dimînin û kafir dimirin û di roja piştawiyê de dest bi toban dikin . Me ji bona wan ezabekî dijwar û cegersûz pêk aniye .
- 18) Gelî bawermendino ... Di belavkirina mîratekê de heke jinek bû para we , wê bi zorê me bin û ji xwe re me kin jin , ev ji we re ne helal e . Heke wê jinekê zina ne kir , mehra ko jê re hate dayîn jê mestînin û wê meşidînin û me rencînin û heke ew ji xwe re mêrekî dibijêre manî î ziwaca wê

me bin . Bi jinên xwe re nerm bin , qedrê wan bigirin,
zorê li wan me din , gava hon ji wan dienirin jî , bi
wan re gulçîn bipeyivin . Heke dilê we ji jinên xwe
sar bû. û hon êdî hejî wan na kin jî sebrê bidine
xwe û xwe ragirin , pir caran hon ji tiştê hez
na kin , lê di dawiyê de dibînin ko Xwedê bi vî tiştî
xweşiyê digihîne we .

19 - Heke dilê we , ji jina we sar bû û we ew bêstûç
û sebeb berda û we jineke din anî , ji qelenê jina
xwe a berî tu tiştî ji xwe re bi şûnda me din vegerandin,
heke we jê re qentareke zêr da be jî ; ji ber ko
ev gunehêke eşkere û kêmasiyêke mezin e .

20 - Çawan dibe ko hon jê tiştê bistiînin ; gotina
we bi bû bû yek û can û bedena we giha bûn hev .

21 - Jinbavên xwe ji xwe re me kin jin , ev tiş-
tekî kirêt e û Xwedê jê dienire ; meger we ew berî
dahatina emrê Quranê kiri be ; Xwedê di gunehên we
dibore .

(ne qediyaye).

FONDS
K. BÉDAR BÉDAR

INSTITUT CURDE DE PARIS
ENTRÉE N° 2495

